

Наш дом — Беларусь

Каля мільёна беларусаў кожную нядзелю наведваюць храмы

На калегіі апарата Упаўнаважанага па справах рэлігіі і нацыянальнасцяў зайшла размова пра тое, каго лічыць сапраўдным вернікам

«Рэспубліка Беларусь — паліграфічная і шматнацыянальная дзяржава, у якой створаны спрыяльныя ўмовы для забеспячэння правоў грамадзян на свабоду сумлення і веравызнання, захавання міжканфесійнага і міжнацыянальнага міру і згоды, развіцця дыялогу паміж канфесіямі і нацыянальна-культурнымі аб'яднаннямі...» — такая асноўная думка даклада Упаўнаважанага па справах рэлігіі і нацыянальнасцяў Леаніда ГУЛЯКІ на вынікавай калегіі.

Фота: Марына БЕЛІНІЧОВА

Ён нагадаў, што апарат Упаўнаважанага летас прыняў у абмеркаванні і ўнясенні прапановы ў праект Закона «Аб альтэрнатыўнай службе», сумесна з Міністэрствам па падатках і зборам і Міністэрствам фінансаў была разгледжана матчымаць вызвалення ад падаткаабкладання ахвяраванняў, накіраваных на будаўніцтва і ўтрыманне будынкаў рэлігійных канфесій, апарат Упаўнаважанага ўдзельнічаў таксама ў распрацоўцы і прыняцці пастаноў Савета Міністраў «Аб зацвярджэнні Палажэння аб парадку, умовах, змесце і формах узаемадзеяння ўстановаў адукацыі з рэлігійнымі арганізацыямі ў пытаннях выхавання навучэнцаў»...

На 1 студзеня 2012 года ў Беларусі зарэгістравана 25 рэлігійных канфесій і напрамкаў. Агульная колькасць рэлігійных арганізацый — больш за тры тысячы. Летас з'явіліся два новыя праваслаўныя манастыры, 2 місіі Рымска-каталіцкай царквы, адкрыта яшчэ адна праваслаўная семінарыя (у Віцебску). Зарэгістраваны і новыя абшчыны: 22 праваслаўныя, 4 каталіцкія і 11 — евангельскія хрысціян баптыстаў.

У рэлігійным і грамадскім жыцці дамінуючую пазіцыю захоўвае Беларуская праваслаўная царква, — сказаў Леанід Гуляка. — Сёння ў Беларусі пад ёй кіруюць дзве інавацыйныя 11 епархій, 34 манастыры, 6 навуковых устаноў... У краіне открыта 1348 праваслаўных храмаў, яшчэ 156 будуюцца, забяспечаныя прыходаў Праваслаўнай царквы культыванымі будынкамі складае 86%...».

Дзяржава працягвае аказваць значную дапамогу Праваслаўнай царкве ў рэстаўрацыі і аднаўленні культурных будынкаў, якія з'яўляюцца помнікамі гісторыі і культуры. Летас у межах дзяржаўных інвестыцыйных праграм на адраджэнне Жыровіцкага Свята-Успенскага манастырскага комплексу і Мінскай духоўнай акадэміі і семінарыі было выдаткавана 5 млрд 112 млн рублёў, а на будаўніцтва Духоўна-асветніцкага цэнтру ў Мінску — 4,960 млрд рублёў.

З дзяржаўнага бюджэту аказвалася таксама дапамога ў рэстаўрацыі Свята-Уваскрасенскага сабора ў Барысаве. Успенскага манастыра ў Пустынках Мясціслаўскага раёна, былога кляштарна-езуіцкага ў вёсцы Юрочыні Калінкавіцкага раёна (цяпер праваслаўны манастыр).

Дзяржава аплачвае працу выкладчыкаў і ступенды студэнтаў Мінскай духоўнай акадэміі і семінарыі ў Мінскага духоўнага вучылішча. Навучэнцам і выпускнікам праваслаўных духоўных устаноў даецца адтэрміноўка ад службы ў арміі.

Упаўнаважаны звярнуў увагу на актыўнасць самой Царквы ў грамадскім жыцці Беларусі. Распрацавана Мінскай епархіяй духоўна-асветніцкая праграма «Сям'я — Еднасць — Айчына» пры падтрымцы мясцовых улад распаўсюджваецца ва ўсіх рэгіёнах краіны. У Віцебскай епархіі дапамогу з'яўляюцца аказвае рэлігійнае турэмнае брацтва. У кожнай епархіі дзяканічныя станцыі аплукуюць анкалагічныя і псіхіятрычныя клінікі, інтэрнаты ўстановы.

Летас Мінскі праваслаўны прыход храма ў гонар свяціцеля Мікалая Японскага рэалізавалі сумесны дзяржаўна-грамадскі праект «Права на жыццё», мета якога — дапамога жанчым падчас крызіснай цяжарнасці. З чэрвеня па ініцыятыве Саюза сястрыцтваў міласэрнасці стартавала дабрачынная тэлефонная лінія «Анёл міласэрнасці».

Беларуская праваслаўная царква актыўна супрацоўнічае з іншымі канфесіямі і рэлігійнымі напрамкамі. Сярод найбольш важных леташніх падзей — VII Міжнародная канферэнцыя «Праваслаўна-каталіцкі дыялог: хрысціянскія этычныя каштоўнасці як уклад у сацыяльнае жыццё Еўропы», у якім браў удзел кіраўнік Папскай рады па садзейнічэнні хрысціянскаму адзінству ў Еўропе кардынал Курт Кох (Ватыкан).

Другой па колькасці вернікаў у Беларусі з'яўляецца Рымска-каталіцкая царква. За апошнія 20 гадоў колькасць парафія павялічылася ў чатыры разы, цяпер ёй каля 500. Сёння ў краіне дзейнічае 4 каталіцкія епархіі, 11 місіі, 9 манаскіх абшчын, дзве семінарыі (у Гродна і Пінску) і катэхічныя каледжы (Баранавічы). Забяспечанасць культурна-будынкамі тут складае 97%. Адтэрміноўку ад прызыву на вайсковую службу атрымліваюць і выпускнікі каталіцкіх духоўных вучэбных устаноў.

Сярод праблемных пытанняў Упаўнаважаны назваў даўгабудны ў праваслаўных прыходах, недахоп беларускіх святароў ў каталіцкіх, недастат-

ковыя захады па захаванні культурна-гістарычных помнікаў у абедзвюх канфесіях, а таксама дзейнасць незарэгістраваных рэлігійных арганізацый на тэрыторыі Беларусі, у прыватнасці, Міжнароднага саюза цэркваў евангельскіх хрысціян баптыстаў.

Леанід Гуляка звярнуў асаблівую ўвагу сваіх падначаленых на паліграфічныя ўзнікненні ў краіне супрацьпраўных псеўдарэлігійных арганізацый. У якасці прыкладу ён прывёў тэндэнцыю стварэння жыллёва-вытворчых кааператываў у выглядзе радавых маёнткаў паслядоўнікаў руху «Анастасія», якія дэманструюць сваю экалагічную накіраванасць, што сведчыць пра новыя арганізацыйныя падыходы з'яўляюцца. «Некаторыя органы мясцовай улады выдзяляюць вялікія ўчасткі зямлі, не вывучышы глыбока дзейнасць стваральнікаў такіх «радавых маёнткаў», — наракаў Упаўнаважаны.

У рэгіёнах меліся таксама правядзення семінараў і канферэнцый, прысвечаных «духоўнасці», «нацыянальнаму адраджэнню» і падобнаму на базе дзіцячых аздараўчальных лагераў і санаторыяў, дзе распаўсюджвалася літаратура нацыяналістычнага характару, што таксама з'яўляецца недапушчальным.

Пры Упаўнаважаным па справах рэлігіі і нацыянальнасцяў дзейнічае Экспертная рада, нагадаў Леанід Гуляка, у склад якой уваходзяць вучоныя і спецыялісты ў галіне рэлігійнага, права і псіхалогіі. Рада ажыццяўляе экспертызу пры стварэнні рэлігійных арганізацый на прадмет адпаведнасці іх статуту заканадаўству Беларусі, а таксама па запытах дзяржаўных органаў адносна дзейнасці рэлігійных і псеўдарэлігійных арганізацый і груп.

Пра тое, у якой ступені Беларусь з'яўляецца рэлігійнай краінай, расказаў удзельнікам калегіі дырэктар Інстытута сацыялагічных даследаванняў Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Ігар КАТЛЯР'Ю.

— Пры адказе на пытанне: «Што дапамагае змяніць з жыццёвымі праблемамі і складанасці?» жыхары нашай краіны на працягу многіх гадоў на першае месца стабільна ставяць сям'ю (больш за дзве трэці насельніцтва краіны), на другое — сяброў, на трыццё — грошы, на чацвёртае — жыццёвы вопыт, на пятае — веру ў Бога, — сказаў ён.

Сёння больш за 80% жыхароў краіны лічаць сябе праваслаўнымі, больш за 10% — каталікамі, каля 2% называюць сябе пратэстантамі.

Праваслаўная царква стабільна займае 2-е месца ў рэйтыву даверу пасля кіраўніка дзяржавы. Як паказваюць сацыялагічныя даследаванні, большасць насельніцтва лічыць, што Царкву трэба падтрымліваць і не варта бяцца росту яе ўплыву на свецкія справы. Каталіцкая царква дае вагера 29% насельніцтва, пратэстанцкай — 7%.

Палова апытаных беларусаў лічыць, што справіцца з цяжкай сітуацыяй ім дапамагае менавіта вера ў Бога, пята частка — што вера дапамагае ва ўсіх выпадках жыцця, шостая — у большасці выпадкаў, 11% заявілі, што вера не дапамагае ніколі, і 18% не змаглі адказаць на пытанне.

Для саміх сацыялагаў найбольш цяжкім з'яўляецца пытанне: «Колькі сапраўдных вернікаў сярод тых, хто адносіць сябе да паўнай рэлігіі?».

— Мы паспрабавалі два метады сацыялагічнага даследавання, — патлумачыў Ігар Катляроў. — Першы, які не вітаецца ў сацыялогіі, — метады прамога апытання: «Ці лічыце вы сябе сапраўдным вернікам? Ці трываецеся царкоўных канонаў?». Станоўча адказалі 20% апытаных. Згодна з другой метадыкай, сапраўдным вернікам лічыцца той чалавек, які быў у храме ў мінулы нядзелю, калі ў гэты дзень не было вялікага рэлігійнага свята. Такіх у Беларусі — ад 6 да 9%, альбо калі мільёна чалавек. Каля 7% насельніцтва ўдзельнічае ў набажэнствах 1-2 разы на месяц, 28% — некалькі разоў на год, пераважна па вялікіх святах, чэвэрць — 1-2 разы на год і пята частка — ніколі.

Колькасць наведнікаў храмаў у апошнія гады застаецца на адным узроўні, змяняючы дырэктар. У некаторых рэгіёнах — змяншаецца. Разам з тым, дзве трэці рэспандэнтаў лічаць, што сучаснаму чалавеку патрэбна рэлігія, бо яна садзейнічае маральнаму аздараўленню грамадства (32%), дапамагае захаванню культурную традыцыю народа і адбядноўвае людзей (28%), дае чалавеку сэнс жыцця і пакоры (24%), дапамагае знайсці сэнс жыцця (16%).

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

СЛЕДСТВА ВЯДУЦЬ ПРАФЕСІЯНАЛЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
— Валерыі Аляксандравіч, апошнім часам шмат было размоў пра магчымае ўвядзенне ўсеагульнай дактыласкапі. Якая ваша пазіцыя на гэты конт? Ці не лічыце вы гэтую ідэю парушэннем правоў чалавека?

— Я лічу, што неабходна ствараць у рэспубліцы адзіную і поўную базу біяметрычных звестак. І размовы, што гэта парушэнне правоў чалавека, беспадстаўныя. Калі чалавек законапаласлухны і не збіраецца нічога здзяйсняць, чаму ён павінен асцерагацца? З другога боку, адзіная база не скіравана толькі на тое, каб устанавіць, хто здзейсніў злачынства. Колькі адбываецца тэхнагенных катастроф, пажааруў... Здарэецца, што чалавек страціў паміць, і мы не ведаем, хто гэта. Менавіта поўны банк звестак і дапамогу бы хутка ўстанавіць асобу. Ды і пасля тэрэакту ў мінскім метро многія беларусы самі прыйшлі да той думкі, што базы, якія дапамогуць у лічэння секунды ўстанавіць злачынцу, патрэбны. Варта сказаць, што базы звестак, у тым ліку і па сятчатцы вока, ствараюцца ў многіх еўрапейскіх краінах. Да гэтага ідзе ўвесь свет.

— Які ўзровень раскрытальнасці злачынстваў у нашай краіне?
— Па выніках мінулага года 61%.
— Магчыма, каб яе павялічыць, трэба нешта мяняць?
— Раскрытальнасць злачынстваў — вельмі важны паказчык працы праваахоўных органаў, стану законнасці ў грамадстве. Гэта адзін з асноўных кірункаў працы і Следчага камітэта. Але ж не павінна так быць, што ў пагоні за паказчыкам раскрытальнасці часам дапускаюцца парушэнні працэсуальных нормаў, правоў людзей. Следчы камітэт прызваны забяспечыць законнасць і справядлівасць падчас расследавання. Раскрыццё злачынстваў залежыць ад узаемадзеяння паміж супрацоўнікамі праваахоўных органаў, іх забяспечанасці неабходнай тэхнікай, а таксама ад сумлення людзей і прафесіяналізму супрацоўнікаў. Таму трэба ў першую чаргу павышаць прафесійны ўзровень следчых і аператыўных супрацоўнікаў.

— Па якіх крытэрыях праводзіцца адбор супрацоўнікаў у Следчы камітэт?
— Следчых адбіралі з ліку супрацоўнікаў следчых органаў пракуратуры, Дэпартаменту фінан-

савых расследаванняў і з Міністэрства ўнутраных спраў. Праводзілі пазачарговую атэстацыю, каб выбраць лепшых з лепшых, бо следства, як я ўжо казаў, павінны весці прафесіяналы. Па выніках атэстацыі рабілася выснова — можа той ці іншы следчы па сваіх прафесійных і асабістых якасцях прававаец у Следчым камітэце ці не.

— Наогул ці дастаткова ў нашай краіне следчых?
— На сёння дастаткова. А што будзе далей, час пакажа. Більш ачынацца не стаіць на месцы. Летас мы назіралі змяншэнне ўзроўню злучнасці. Магчыма, такая тэндэнцыя захавецца і далей. Скажу адно: менш павінна быць кантралюючых службаў, а больш следчых-практыкаў, якія займаюцца непасрэдна расследаваннем крмінальных спраў. Гэтага прынцыпу мы прытрымліваліся падчас фарміравання штытнага раскладу Следчага камітэта.

— Не адкажыце факты прыцягнення да адказнасці невінаватых людзей — адна з прычын стварэння Следчага камітэта. Пра гэта неаднаразова казаў і кіраўнік дзяржавы.
— Сапраўды, у 2011 годзе адбыўся рост колькасці апраўдальных прыговораў. Так, за першае паўгоддзе было апраўдана ў судах больш за 150 чалавек. За увесь год — каля 380. Прычыны розныя. У тым ліку і недапрацоўка следчых на этапе папярэдняга расследавання. Часам да таго, што заводзіліся справы без дастатковай даследчай праверкі, прыводзілі і агульны інтарэс ведамстваў ў высокіх паказчыках па раскрыцці. Ведаецца, ва ўсім свеце існуюць апраўдальныя прысуды. У некаторых краінах іх колькасць дасягае 30% ад усіх закончаных крмінальных спраў. У нас жа гэты паказчык значна меншы. Не павінна быць пагоні за лічбамі, за колькасцю закончаных крмінальных спраў, колькасцю прыцягнутых да адказнасці асоб. Якасць, прыняцце справядлівых рашэнняў — вось асноўны паказчык работы Следчага камітэта.

— У Расіі старшыня Следчага камітэта выступаў з ініцыятывай стварэння нацыянальнага кампенсацыйнага фонду, каго хоча нека абараніць пацярпелых ад злачынстваў. Магчыма, мэтазгодна і ў нас выступіць з падобнай ініцыятывай?
— Сама па сабе ідэя добрая. Але, як я бачу,

ЗНАЁМІМСЯ З СУРАЗМОУЦАМ

Валерыі ГАЙДУЧОНАК у Следчы камітэт прыйшоў з Міністэрства ўнутраных спраў Беларусі, дзе да гэтага ўзначальваў упраўленне па расследаванні злачынстваў у сферы высокіх тэхналогій і супраць інтэлектуальнай уласнасці. Цяпер займае пасаду намесніка старшыні Следчага камітэта, адначасова кuryруе працу галоўнага следчага ўпраўлення. Што вельмі парадавала — адказаў на пытанні па-беларуску.

яна павінна прымацца на вышэйшым узроўні пасля грунтоўных разлікаў. Адкуль плаціць кампенсацыю? З бюджэту? Магчыма, у кампенсацыйны фонд маглі б паступаць і тыя сродкі, якія мы сплачваем па крмінальных справах. Мне здаецца, не правахоўным органам вяртацца, ці змога наша краіна сёння сабе дазволіць стварэнне такога фонду.

— А наогул, які ўзровень кампенсацыі пацярпелым ад злачынстваў?
— Кампенсацыя ўрон на стадыі папярэдняга следства па скончаных справах наступнымі ўсіх органаў складала 43, 3%. Гэта па выніках мінулага года. У многіх выпадках урон, як матэрыяльны, так і маральны, калі такі заўважана пацярпелым, кампенсуецца ў поўным аб'ёме. Гэта залежыць ад матэрыяльнага стану злачынцы, ад таго, ці змог следчы знайсці маёмасць злачынцы і за яе кошт забяспечыць іск пацярпелага боку. Але ж кожны грамадзянін таксама павінен клапаціцца пра сябе. Усе ж мы пад Богам ходзім. У нас маецца шмат стравахавых арганізацый, дзе можна застрахаваць не толькі сваю маёмасць, але і здароўе. Наогул гарантыя кампенсацыі ўрон — адна з асноўных задач пры расследаванні крмінальных спраў. Дастаткова сказаць, што сёння эфектыўна працуе інстытут вызвалення ад крмінальнай адказнасці тых, хто добраахотна кампенсавалі нанесены ўрон. Гаворка ідзе пра злачынствы, не звязаныя з пасягальніцтвам на жыццё і здароўе чалавека. Колькасць асоб, якія звярнуліся з заходніцтвам аб вызваленні ад крмінальнай адказнасці, пастаянна расце.

— Валерыі Аляксандравіч, а куды чалавек звартаецца, калі ён лічыць, што падчас расследавання дапушчаны парушэнні?
— Уздзельнік крмінальнага працэсу мае права абскардзіць працэсуальныя рашэнні следчага. Скардзіцца можна як кіраўніцтва Следчага камітэта, так і ў пракуратуру, суд.

— Ці шмат паступіла зваротаў за месцамі ад грамадзян?
— Літаральна з 1 студзеня колькасць скаргаў, якія паступілі ў Следчы камітэт, вымаралася дзясяткамі. Але часта людзі звартаюцца не па адрасе. Напрыклад, былі нездаволеныя тым, што іх выключылі са спісаў жыллёва-будаўніцкага кааператыва і інш. Атрымалася, што людзі, якія скардзіцца гадамі і прайшлі ўсе інстанцыі, убачылі ў новым органе, дзіві якога «Закон і справядлівасць», выратавальную саломінку... Есць скаргі і на якасць расследавання, але не ўсе яны абгрунтаваныя. Многія сваё, нават нягледзячы на вялікую колькасць аб'ектыўных доказаў, ніяк не могуць паведаваць, што іх брат, сын, муж — забойца.

— Ці ёсць у Следчага камітэта свой сайт?
— Ён у стадыі распрацоўкі. Зараз з намі можна звязацца праз інтэрнэт па электроннай пошце: sk@sk.gov.by. Нагадаю, што электронныя звароты павінны адпавядаць патрабаванням дзейнага заканадаўства — у прыватнасці, утрымліваць адрас электроннай пошты заяўніка.

Размаўляла Надзея ДРЬІЛА. Фота аўтара.

— Які ўзровень раскрытальнасці злачынстваў у нашай краіне?
— Па выніках мінулага года 61%.
— Магчыма, каб яе павялічыць, трэба нешта мяняць?
— Раскрытальнасць злачынстваў — вельмі важны паказчык працы праваахоўных органаў, стану законнасці ў грамадстве. Гэта адзін з асноўных кірункаў працы і Следчага камітэта. Але ж не павінна так быць, што ў пагоні за паказчыкам раскрытальнасці часам дапускаюцца парушэнні працэсуальных нормаў, правоў людзей. Следчы камітэт прызваны забяспечыць законнасць і справядлівасць падчас расследавання. Раскрыццё злачынстваў залежыць ад узаемадзеяння паміж супрацоўнікамі праваахоўных органаў, іх забяспечанасці неабходнай тэхнікай, а таксама ад сумлення людзей і прафесіяналізму супрацоўнікаў. Таму трэба ў першую чаргу павышаць прафесійны ўзровень следчых і аператыўных супрацоўнікаў.

— Па якіх крытэрыях праводзіцца адбор супрацоўнікаў у Следчы камітэт?
— Следчых адбіралі з ліку супрацоўнікаў следчых органаў пракуратуры, Дэпартаменту фінан-

савых расследаванняў і з Міністэрства ўнутраных спраў. Праводзілі пазачарговую атэстацыю, каб выбраць лепшых з лепшых, бо следства, як я ўжо казаў, павінны весці прафесіяналы. Па выніках атэстацыі рабілася выснова — можа той ці іншы следчы па сваіх прафесійных і асабістых якасцях прававаец у Следчым камітэце ці не.

— Наогул ці дастаткова ў нашай краіне следчых?
— На сёння дастаткова. А што будзе далей, час пакажа. Більш ачынацца не стаіць на месцы. Летас мы назіралі змяншэнне ўзроўню злучнасці. Магчыма, такая тэндэнцыя захавецца і далей. Скажу адно: менш павінна быць кантралюючых службаў, а больш следчых-практыкаў, якія займаюцца непасрэдна расследаваннем крмінальных спраў. Гэтага прынцыпу мы прытрымліваліся падчас фарміравання штытнага раскладу Следчага камітэта.

— Не адкажыце факты прыцягнення да адказнасці невінаватых людзей — адна з прычын стварэння Следчага камітэта. Пра гэта неаднаразова казаў і кіраўнік дзяржавы.
— Сапраўды, у 2011 годзе адбыўся рост колькасці апраўдальных прыговораў. Так, за першае паўгоддзе было апраўдана ў судах больш за 150 чалавек. За увесь год — каля 380. Прычыны розныя. У тым ліку і недапрацоўка следчых на этапе папярэдняга расследавання. Часам да таго, што заводзіліся справы без дастатковай даследчай праверкі, прыводзілі і агульны інтарэс ведамстваў ў высокіх паказчыках па раскрыцці. Ведаецца, ва ўсім свеце існуюць апраўдальныя прысуды. У некаторых краінах іх колькасць дасягае 30% ад усіх закончаных крмінальных спраў. У нас жа гэты паказчык значна меншы. Не павінна быць пагоні за лічбамі, за колькасцю закончаных крмінальных спраў, колькасцю прыцягнутых да адказнасці асоб. Якасць, прыняцце справядлівых рашэнняў — вось асноўны паказчык работы Следчага камітэта.

— У Расіі старшыня Следчага камітэта выступаў з ініцыятывай стварэння нацыянальнага кампенсацыйнага фонду, каго хоча нека абараніць пацярпелых ад злачынстваў. Магчыма, мэтазгодна і ў нас выступіць з падобнай ініцыятывай?
— Сама па сабе ідэя добрая. Але, як я бачу,

ГАРАЧАЕ ХАРЧАВАННЕ ПАВІННА БЫЦЬ НА ЎСІХ ПРАДПРЫЕМСТВАХ КРАІНЫ

Федэрацыя прафсаюзаў Беларусі настаяла на тым, каб на ўсіх прадпрыемствах і ў арганізацыях краіны былі створаны ўмовы для гарачага харчавання работнікаў.

У выніку наведвання прадпрыемстваў і вывучэння бытавых умоў работнікаў кіраўніцтва ФПБ высветліла, што гэтае пытанне ўсё яшчэ актуальнае для цэлага шэрагу прадпрыемстваў краіны.

Федэрацыя прафсаюзаў Беларусі неаднаразова настойвала на яго вырашэнні. Яшчэ ў леташнім лістападзе Савет Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі па рабоце сярод жанчын заклікаў сацыяльных партнёраў звярнуць пільную ўвагу на арганізацыю гарачага харчавання на вытворчых.

Зварот, прыняты Саветам, быў накіраваны ўсім зацікаўленым бакам. У ім гаварылася пра неабходнасць узяць пад кантроль пытанне змяншэння кошту гарачага харчавання ў сталовых за кошт уласных сродкаў прадпрыемстваў і арганізацый і аб абавязальнасць уключэння такога пункта ў калектыўныя дагаворы, рэспубліканскія, абласныя тарыфныя пагадненні, а таксама ў пагадненні, якія заключаюцца абласнымі (Мінскім гарадскім) аб'яднаннямі прафсаюзаў.

Федэрацыю прафсаюзаў Беларусі падтрымалі найменшыя, якія выказалі гатоўнасць зрабіць харчаванне максімальна танным, арганізаваць, дзе гэта неабходна, пакой прыёму ежы, забяспечыўшы іх бытавой тэхнікай.

Міністэрства працы і сацыяльнай абароны ўключыла палажэнне аб выплатах на паманьніцтва кошту харчавання ў Прыкладны пералік працоўных і сацыяльных гарантыяў, якія рэкамендаваны для ўключэння ў калектыўныя дагаворы.

ФПБ, у сваю чаргу, уо дапамагае забяспечыць пакой прыёму ежы неабходным абсталяваннем, бытавой тэхнікай, посудам.

Такім чынам, быў выпрацаваны адзіны падыход да вырашэння гэтага пытання. Ён зафіксаваны пастановай Саўміна, якая ў бліжэйшы час уступіць у сілу.

Святлана БУСЬКО.

Управляючы ў прамісловым сектары па делу о банкротстве ОДО «Террастройпроект-плюс» г. Мозырь ПРОВОДИТ ТОРГИ ПО ПРОДАЖЕ ПРОИЗВОДСТВЕННОЙ БАЗЫ ПО ул. Фрунзе, 61 в г. Мозырь Гомельской области

Состав лота	Характеристика объекта
Производственное здание со складскими помещениями и котельной	Одноэтажное, кирпичное общей площадью 239 кв.м
Здание складских помещений	Одноэтажное, кирпичное общей площадью 145 кв.м
Административное здание	Одноэтажное, каркасно-засыпное общей площадью 164 кв.м
Здание гаража на два бокса	Одноэтажное, кирпичное общей площадью 67 кв.м
Здание проходной	Одноэтажное, кирпичное общей площадью 8 кв.м
Ограждение с воротами	Деревянное, жб столбы, металлические ворота, протяженность 151 м.п.
Асфальтовое покрытие	Площадь 648 кв.м
Туалет дощатый	

Территориальная зона — зона жилой усадебной застройки в центре города. Площадь земельного участка — 0,3242 га. Транспортная инфраструктура — городские дороги с твердым покрытием.

Инженерная инфраструктура — все инженерные коммуникации. Организатор торгов: управляющий. Торги проводятся в форме открытого аукциона без условий. Начальная цена торгов — 390.000.000 рублей. Шаг аукциона 5-10%. Сумма залога: 29.500.000 рублей на р/с № 3012410630013 в «Приорбанк» ОАО ЦЕУ 401 г. Мозырь, БИК 153001749, получатель ОДО «Террастройпроект-плюс», УНП 490322936.

Победителем торгов признается участник, предложивший наибольшую цену покупки. В случае признания торгов несостоявшимися в связи с подачей заявления на участие только одним участником, возможна продажа предмета торгов этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов. Форма, порядок оплаты: одноразовый безналичный платеж на расчетный счет продавца.

Документы, предоставляемые для участия в торгах: заявление на участие, копии платежных документов, подтверждающих внесение залога, копия устава, доверенность представителю юридического лица, паспорт физического лицу. Торги состоятся в **марте 2012 года в 11.00** по адресу: Гомельская область, г. Мозырь, пер. 1-ый Интернациональный, д. 27. Заявки принимаются до **12.00 6 марта 2012 года** по адресу: Гомельская область, г. Мозырь, пер. 1-ый Интернациональный, д. 27. Справки по телефону: **8 029 663 84 96.**

Абэцц

▲ Колькасць насельніцтва Мінска на 1 студзеня г.г. склала 1 885,1 тыс. чалавек і ў параўнанні з пачаткам мінулага года павялічылася на 21 тыс. чалавек.

(Заканчанне. Пачатак на 1-й стар.)
— Ваша родная вёска...
 — ...вёска Леванова Барысаўскага раёна ўзгадавала многіх выдатных сьпеваў і дачок Беларусаў, якія, дарэчы, сёння займаюць годна месца ў нашай краіне. Дастаткова скажаць, што з нашай вёскі — і міністр транспарту, і начальнік упраўлення адукацыі Мінгарвыканкама... Пагадзіцеся, для адной беларускай вёскі гэта вельмі паказальна. І што самае галоўнае — у аснове станаўлення юных вясцоўцаў была кніга. Кніга і ведаў. У нашай 8-гадовай вясцоўскай школе выкладанне і выхаванне ішло на ўзроўні высокай узроўні!

ТЭХНАЛАГІЧНЫ ПРАРЫЎ СТАГОДДЗЯ

— Лілія Станіславаўна, у многім сімвалічна: раслі сярэд краіны — а цяпер у якасці першага намесніка міністра інфармацыі краіны курьеруеце выдавецка-паліграфічную сферу...
 — Сапраўды, развіццё гэтай сферы каардынуецца ў пэўнай ступені і мною. Сфера вельмі цікавая і, разам з тым, складаная, вельмі дынамічная і духоўная. Яна патрабуе дзяржаўнай падтрымкі і ўвагі. І ўвогуле найбольш з усіх: бо кніга — духоўная аснова развіцця грамадства.
 Я радуся кожнай новай кнізе, якая выходзіць у беларускіх выдавецтвах. Асабліва ўвагу звяртаю на сацыяльна значныя выданні — змястоўныя, адметныя кнігі. Напрыклад, калі б вы Спыталіся, што менавіта сёння саргала дашу...

— Пачаецеся!
 — Аджакі канкрэтна: кніга, прысвечаная мастаку Івану Хруцкіму. Спецыяльна да Года кнігі выдавецтва «Беларусь» сумесна з Нацыянальным мастацкім музеем распачало новы праект «Славуцкі мастакі з Беларусі». Гэта першая кніга серыі — па-мойму, вельмі цёплая, прыгожая, зручная на фармаце. І дарэчы, на кошыце даступная: дзякуючы дзяржаўнай падтрымцы яе зможа купіць шырокае кола чытачоў. Яна будзе «па кішні» і студэнтам.

— Згодна са статыстыкай, апошнім часам зніжаюцца тыхары кніг, змяшчаюцца і колькасць паказчыкі па назвах выданняў — прычым гэта сувесная тэндэнцыя. Вываіаюцца інтэрнэт...
 — Гэта рэальнасць, з якой неабходна не толькі лічыцца — яе трэба абавязкова ўлічваць!
 Давяце ўважліва, непрадзятая прааналізуем статыстыку. Адрозна скажу: сёння мы выглядаем няблага. Усе 20 гадоў з часу, калі Беларусь набыла суверэнітэт, краіна дала пра кнігу і таму падышла да Года кнігі з добрымі набыткамі.

Беларусь на постсавецкай прасторы — па-ранейшаму адна з самых чытаючых кнігавыдаючых краін. Гэта адна з тых краін, якія клопацца пра нацыянальнае кнігавыданне, папаўненне фондаў бібліятэк і г.д. Лічыць сведчаць пра тое, што нават з улікам агульных тэндэнцый — сувеснага падзення выдання кніг, усіх аб'ёмных паказчыкаў — мы маем вельмі добрыя пазіцыі. Мы трымаемся на ўзроўні Расійі. І наштам пераўзыходзім суседку Украіну: калі там выдаецца адна кніга ў год на чалавека, дык у нас — без малага чатыры з паловай.

Хачу падкрэсліць: прычына цяперашніх «зніжкаў» — нават не толькі ў эканоміцы, колькі ў... канкрэтных умовах тэхналагічнага прагрэсу-прапрые XXI стагоддзя. Гэта аксіёма: у наўняўнасці пераарыентацыя грамадства (і больш глабальна — цывілізацыі) да ўкаранення новых інфармацыйных тэхналогій.
 Дарчы, нядаўна гутарылі з дырэктарам Нацыянальнай бібліятэкі: там таксама істотныя «працэдурныя» змены. Калі раней студэнты заказвалі створы кніг (я і сама загадаю, як з аднакурсінікамі ў колішняй «ленінцы» па 20 кніг замаўлялі, рыхтуючыся да сесіі), дык зараз... адным клікам мышы можна знайсці ледзь не ўсю неабходную інфармацыю.
 Кніга на электронных носіях ужо увайшла ў наша паўсядзёнае жыццё. Сёння кожны школьнік валодае камп'ютарам, чарпая інфармацыю ў тым ліку ў інтэрнэце.

І тым не менш мы першыя на постсавецкай прасторы (як і ў многіх іншых пытаннях), усведамляючы тэндэнцыі развіцця кнігавыдання і наогул працэсу, звязаных з чытаннем, з укараненнем найноўшых інфармацыйных тэхналогій, — па ініцыятыве кіраўніка краіны маем сёння Год кнігі. Гэта ў многім крок левасавязначальны і для развіцця сферы кнігавыдання, і наогул для беларускага грамадства.

ШТО НАПЕРАДЗЕ?

— У першыя дні 2012 года мы па даручэнні ўрада працавалі над Рэспубліканскім планам мерапрыемстваў Года кнігі.
 — Якія ключавыя мерапрыемствы гэтага дакумента?
 — Год кнігі будзе цікавым і разнастайным. Рыхтуюцца шэраг нарматыўна-прававых актаў, якія забяспечаць далейшае развіццё нацыянальнага кнігавыдання. Зараз на падыходзе да першага чытання ў парламенце праект закона аб выдавецкай справе ў Рэспубліцы Беларусь, рыхтуюцца ўказ Прэзідэнта краіны аб падтрымцы нацыянальнага кнігавыдання, выдэцтва распрацоўка Праграмы ў падтрымку чытання (сумесная праца міністэрстваў культуры, адукацыі, інфармацыі), прапрацоўваюцца пытанні далучэння да Фларантэйскага пагаднення...
 Будзе распрацавана праграма інавацыйных падыходаў да развіцця нацыянальнага кнігавыдання і кнігараспаўсюджвання. Засяродзім увагу на пашырэнні колькасці гандлёвых аб'ектаў кнігавыдання. Спадзяёмся, пільная ўвага будзе ўдзелена ўсім зацікаўленым бакамі пытаннем камплектавання фондаў бібліятэк — публічных, ведамасных, устаноў адукацыі.
 На парадку дня — укараненне новых тэхналогій, электронная кніга, прадстаўленне беларускай кнігі ў глабальнай камп'ютарнай сетцы інтэрнэт, стварэнне моцнага інтэрнэт-напаўнення бібліграфічнымі звесткамі, стварэнне партала «Кнігі Беларусі»...
 Вялікі раздзел выставак, конкурсаў, акцый — на ўсіх узроўнях. Вельмі сур'ёзна падыходзім да прадстаўлення нашай прадукцыі за межамі краіны на міжнародных, нацыянальных, спецыялізавааных выстаўках. Беларуская кніга будзе і ў Маскве, і ў Франкфурце, у Варшаве, Вільнюсе... Сёлетня ўпершыню плануем прадставіць яе ў Індыі і Кітаі.
 Новая акцэнтны набываюць нашы традыцыйныя мерапрыемствы. 19-я Міжнародная міжская кніжная выстаўка-кірмаш (ганаровы гошыч — Баліварыянска Рэспубліка Венесуэла), якая распачне працу 8 лютага, пройдзе пад знакам 130-годдзя Янкі Купалы і Якуба Коласа і 100-годдзя Максіма Танка; Дзень беларускага пісьменства ў Глыбокім стане асабліва яркім святам, вартым статусу Года кнігі.
 Вялікі дзяржаўныя задачы і клопаты і — вялікая падтрымка дзяржавы, прапанаваная ў канкрэтных праектах і праграмах.
 Наперадзе шмат працы — напружанай, цікавай. Думаю, гэты год увогуле павінен быць пачаткам рэанасансу нацыянальнага кнігавыдання, яшчэ большага яго ўздыму.

ДЗЯРЖАЎНЫ ЗАКАЗ: КНІГА НА РОДНЫЯ СЕВЫ

— У нашай краіне выдаецца значна больш кніг на рускай мове. Якім чынам, на ваш погляд, можна паўплываць на змяненне сітуацыі?
 — Я разумю заклочачнасць нашай найстарэйшай рэспубліканскай газеты моўным пытаннем. Суддосныя выданні кніг на беларускай мове да агульнай колькасці ў цэлым адлюстроўвае моўную сітуацыю ў грамадстве. Разам з тым, неабходна вельмі абачліва падыходзіць да «моўных» лічбаў, бо некаторыя беларускія выдаўцы папросту тыхаруюць расійскай кнігі. Не варты забываць, што беларуская кніга — гэта не толькі кніга на беларускай мове: гэта і кніга беларускіх аўтараў, якія пішуць і на рускай мове. З улікам гэтага, беларускамоўныя кнігі ў агульных суддоснах з уласна беларускімі складаюць каля 20%. Такая вось прапорцыя!
 Хачу асабліва адзначыць: дзяржаўны сацыяльны заказ — гэта кнігі амаль усе на беларускай мове. Хачу ў нас ва ўмовах аказання падтрымкі сацыяльна значнаму кнігавыданню няма такога жорсткага падыходу — што дзяржава падтрымлівае толькі беларускамоўную кнігу. Мы падтрымліваем сацыяльна значную кнігу і на рускай, і на беларускай мове. Тым не менш у мінулым годзе 10 кніг выпушчана з дзяржаўнай падтрымкай — амаль усе яны на беларускай мове. І гэта таксама сведчыць пра адносны дзяржавы да роднай мовы.
 Вядома, калі гаварыць пра камерцыйныя выдавецтвы — яны маюць свае прыярытэты, віды, разлічваюць на больш хуткі фінансавы поспех. У гэтай справе, лічу, не павінна быць прымусу, і разам з тым, павінен быць здаровы нацыянальны патрыятызм.
 Увогуле кожны павінен усвядоміць сваю адказнасць за агульную справу, і калі б да тых кніг, якія выдаюцца ў краіне, кожнае выдавецтва дадало яшчэ хаця б па адной на беларускай мове... а гэтым нічога не перажадае — была б толькі добрая воля!
 Чакаем выхату ў свет кніг, якія былі б цікавыя і тым, хто заўсёды чытаў толькі рускамоўную кнігу.

Можа, двухмоўная кніга стане своеасаблівым «пераходным» падыходам?
 — З іншага боку, вялікая руская мова — гэта вялікі творы, цікавыя кнігі — выдатна, што мы можам чытаць іх без перакладу. Не ведаю, ці варты Пушкіна чытаць у перакладзе...
 Калі казаць пра беларускія творы, то іх трэба на рускую мову перакладаць — каб яны былі даступныя для тых, хто чытае па-руску. Пераклады беларускамоўных аўтараў на рускую мову — таксама пытанне і клопат, у гэтым кірунку неабходна больш працаваць.

НАВАЦЫІ + ІНАВАЦЫІ: ЭКАНОМІКА ПЫТАННЯ

— Інавацыйныя падыходы да развіцця кнігавыдання, да выдання кніг... Апошнім часам відавочная тэндэнцыя да ўзбуджэння-аб'яднанняў — ці закрануць павеіы «халдынгізацыі» беларускія выдавецтвы?
 — Тут не можа быць нейкіх штучных рашэнняў. За ўсімі працэсамі трэба бачыць не рэформы дзеля рэформы, а разважны сэнс і эканаміку пытання.
 Складнікі гэтай справы ўжо ў мінулым годзе былі моцнымі. Можна ўгадаць пра стварэнне адзінага прадпрыемства па распаўсюджванні кнігі «Белкніга». Ёсць добры эканамічны плён у такім аб'яднанні, створаны перадумовы для дынамічнага развіцця гэтага кірунку.
 Мы працавалі над пытаннем узбуджэння паліграфічных магутнасцяў, стварыўшы на базе двух прадпрыемстваў — фабрыкі калярывага друку і паліграфкампанія імя Я. Коласа — аднаго прадпрыемства. Мяркую, што менавіта з улікам канкрэтных эканамічных умоў, якія зыходзяць ад скарачэння аб'ёмаў кнігавыдання, тыхарожна кніг, мы будзем мець і развіваць адно буйное прадпрыемства пад дзяржаўным патранатам.
 У дачыненні да, як вы казалі, «халдынгізацыі», будзтарую, усё павінен вырашаць разважны сэнс. Паўтарю думачу над пытаннімі спецыялізацыі выдавецтваў.

МАЙСТЭРСТВА + МАСТАЦТВА

— Кнігавыданне становіцца ўсё больш сучасным. Ужо не навіна: да кнігі і дыск прыкладаецца...
 — Над гэтым плёна працуе выдавецтва «Вышэйшая школа», некаторыя іншыя. Прапрацоўваюцца пытанні выдання аўдыякніг (ёсць адпаведнае даручэнне Прэзідэнта краіны). Цудоўна, што беларускія творы ў век новых тэхналогій загучаць у сучасным аздабленні: вершы Багдановіча, Коласа, Купалы...
 Мы абавязкова будзем прэзентаваць такія выданні!

ВЫДАННЕ КНІГІ СЕВНЯ — НЕ ПРОСТА МАЙСТЭРСТВА, АЛЕ І МАСТАЦТВА?

— Безумоўна! У гэтым годзе мы па-новаму падышлі да правядзення Нацыянальнага конкурсу «Мастацтва кнігі». Гэта ўжо 51-ы конкурс: 13 намінацый, прычым іх назвы добра адлюстроўваюць зместавае напаўненне: «Залатыя скарбылі» (даведчаная, энцыклапедычная кніга), «Трыумф», «Літармат», «Арткніга», «Фотапогляд»... Удзел у сьлетнім конкурсе прынялі 190 кніг-прэтэндэнтаў — 40 выдавецтваў з 628 зарэгістраваных. Дастаткова моцная канкурэнцыя!
 Конкурс узнімаецца на новую ступень. Працавала журы, у складзе якога — вядомыя дзеячы культуры, мастацтва, адукацыі, Асобі! Рэктар Беларускай акадэміі мастацтваў Міхал Баран, старшыня Саюза пісьменнікаў Беларусі Міхал Чарнін, дырэктар Нацыянальнай бібліятэкі Раман Матульскі, рэктар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтва Барыс Святлоў, старшыня Беларускага саюза мастакоў Уладзімір Савіч, мастак унікальнага таленту Уладзімір Цэслер... Уганараванне пераможцаў адбудзецца напярэдні адкрыцця кніжнай выставкі, 7 лютага, у Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі. Гэта своеасаблівае справаздача перад грамадствам — пацвярджэнне таго, што беларуская кніга мае вельмі высокі мастацкі ўзровень. Мы годна працягваем справу, распачатую амаль пяць стагоддзяў таму Францыскам Скарынам.

ПРАДСТАЎЛЯЮЦЕ КНІГІ-ПЕРАМОЖЦЫ КОНКУРСУ НА СТАРОНКАХ «ЗВЯЗДЫ» — І ЧЫТАЧЫ БУДУЦЬ ВАМ УДАЧНЫЯ ЗА ГЭТУЮ ІНФАРМАЦЫЮ.

ДЗЕНЬ ДАРЭННЬ КНІГІ

— У краіне плануецца правесці шмат дабрачынных акцый — каб кніга стала даступнай там, дзе яна

павінна быць, — падкрэслівае Лілія Ананіч. — Няхай чытачы «Звязды» першымі даведваюцца: Міністэрства інфармацыі ўносіць прапанову аб усталяванні ў краіне Дня дарэчнай кнігі. Калі, напрыклад, звыклі і чакана атрымаць у падарунак «валяндзіну», дык чаму мы не можам быць у захапленні ад імякняня падарыць добрую кнігу — родным, сябрам, знаёмым, дзіцяцінам дамам, школам...
 — Цікавы праект! Канкрэтная дата ўжо вызначана?
 — Пакуль ідзе абмеркаванне. Але гэтая ініцыятыва ўжо выспела. Спідзяёмся, грамадскасць яе ўспрыме і падтрымае.
 Яшчэ адзін праект: разам з Беларускай саюзам жанчын распачнём акцыю «Матуліна казка». Нашым дзеткам, маленькім грамадзянам Беларусі, неабходна як мага больш удзяляць увагі — каб менавіта з дзіцціна прывіваць любоў да чытання.
 Мы ўсё выраілі на маміных казках — і якое добрае пакаленне атрымаецца! Нельга змяніць толькі камп'ютарам выхаванне дзіцяці. Трэба чытаць яму казку, трэба даваць у рукі кніжку. Вялікі клопат тут будзе выдаўцам — каб як мага больш выдаваць дзіцяці літаратуры, даступнай па цэнах. А гэта значыць, што мы больш сур'ёзна будзем працаваць над пашырэннем рынку распаўсюджвання літаратуры: тыхарі і кошт кніг — узаемазвязаныя паняцці.

МАТУЛЯ — І ТВОРЧАЦЬ

— Ад маці вельмі многае залежыць, па сабе ведаю, — гаворыць Лілія Станіславаўна. — Мая мама некалі складала вершы. Адзін з лепшых — пра Янку Купала. З ім я, школьніца, выступала на конкурсе чыталінікаў у Барысаве, а потым і ў Мінску. Пазней і сама пачала пісаць вершы. Нібыта ў адказ на мамін верш, на тое, што мне мама падаравала, склала свой — пра Якуба Коласа.
 — Сваеабсалы пазтычны дыялог маці і дачкі... Ці помніце той матулін верш?
 — Я ўсё памятаю.
*Песня Купалы ў душу мне запала,
 Бо ў песні той гора і крыўда гучала,
 Спяваю наш Купала аб тым, чаго мала:
 І хлеба, і солі, а больш за ўсё — волі...
 Марыў Купала, каб песня гуляла,
 Каб на Беларусі быў свой Купала.
 Каб шчасце піоса, ціло каб калоссе,
 Каб паншчыны люта народ сжыўні пуга.
 За ўсе твае песні, Гусляр цудоўны,
 Цібе не забудзе народ наш ніколі.
 — А свой верш пра Якуба Коласа?
 — У той верш памятаю, вель некалькі радкоў:
 Чаму ты Коласам называўся,
 Ці мо таму, што сярэд іх
 Ты нарадзіўся, гадаваўся,
 Ты сілы ўзяў і моц ад іх.
 Ці мо таму, што колас ставілі
 Дзяды, бацькі, дзядзькі твае,
 Ці мо таму, што колас ставілі
 Я радасць працы на сяле?
 Ці мо таму, што на палатках
 Ён каласіўся збожжыню,
 Ці мо таму, што ты заўсёды
 Калоссе бачыў маладоў?
 Ці мо таму, што тое семя,
 Якое сядзіць ты пачаў,
 Калосцем буйным узраслося,
 Квітнее зараз на ўвесь край.*

НА ПІШЧЫНЕ

ВОЎК НАПАЎ НА ЧАЛАВЕКА

Раніцай 1 лютага жыхар вёскі Парахонск Пінскага раёна ішоў на аўтобусны прыпынак. Было прыкладна 6.45 раніцы. Раптоўна на яго напав воук. Схватка са зверам доўжылася хвіліны, але за гэты час лясны драпежнік паспеў нанесці сур'ёзныя раны вясцоўцу. На крык Вялікіна Шаўчука прыбеглі людзі з суседніх дамоў. Адзін з мужчын паспеў прыхапіць нож, з дапамогай якога раз'юшанага ваўка забілі.
 Як расказала карэспандэнт газеты кіраўнік справам Парахонскага сельвыканкама Алена Кудзіна, 42-гадовага пацярпелага даставілі ў Пінскую цэнтральную бальніцу. У яго пашкоджаны рука, нага і вяр. Алена Паўлаўна зазначыла, што Вялікін Шаўчук — мужчына высокай буды, сам з'яўляецца палюўнічым, ведае, як трэба паводзіць сябе пры нападзенні дзікага зверу. Апошняя і выратавала яго. Бо значэнне мела кожная хвіліна.
 Жыхары Парахонска жадаюць аднаўскоўцу хутчэйшага выздаравлення і нават бяцця ўвясць сабе, што было, калі б на шляху шалёнага зверу трапілася дзіця або жанчына. У вёсцы ўсе перакананыя, што воук быў хворы на шаленства, бо нават старэйшыя не памятаюць, каб шчыры драпежнік прыходзіў сюды з лясу, які знаходзіцца даволі далёка ад цэнтра населенага пункта. Афіцыйнага заключэння медыка-санітарнай службы пакуль няма. Галаву зверу накіравалі на даследаванне ў Брэст. Вынік аналізу чакаецца дзямі. А спецыялісты раённай ветэрынарнай службы працуюць над тым, каб усталяваць, ці не надалі ваўкі на дамашыняй жывёлу.

У ГРОДНЕ

НЕ ПРЫГОДНА? ЯК ДЛЯ КАГО...

Амаль ва ўсіх з правераных 144 аб'ектаў, што вырабляюць і рэалізуюць прадукты харчавання ў Гродне і Гродзенскім раёне (97,2 працэнта), былі выяўлены парушэнні санітарнага заканадаўства.
 Найбольш тыповыя парушэнні — продаж тавараў з бруднага халадзільнага і гандлёвага абсталявання, а таксама незахаванне чысціны на ўваходзе і ў залах (87 працэнтаў). Практычна на кожным пятым аб'екце парушалі нормы тэмпературнага рэжыму пры рэалізацыі харчовых прадуктаў альбо прадставілі іх пасля сканчэння тэрміну прыгоднасці, без маркіравальных ярлыкоў і з прыкметамі псавання.
 Дарчы, у скардальных крамах «Каласок» і «Юбілейны» не спыняліся ўстараняць выяўленыя санслужбай парушэнні, за што былі пакараны прыпыненнем дзейнасці.
 Барыс ПРАКОПЧЫК.

НА ВІЦЕБШЧЫНЕ

ЗАВЕРБАВАЛІ... У ПУБЛІЧНЫ ДОМ

Супрацоўнікі органаў унутраных спраў Віцебшчыны спынілі дзейнасць міжнароднай групы, членаў якой займаліся вярбоўкай беларускіх дзяўчат для працы за мяжой. Злымынікі абсалі прыгужунам «добраю працу з высокай аплатай». А ў выніку падманвалі дзяўчат, і яны аказаліся ў лонданскім публічным доме.
 Злычынцы ўжо асуджаны: адзін атрымаў 5,5 года пазбаўлення волі, другі — 7,5 года. Адзін — наш зямляк, іншы — замежнік. Дарчы, яны з падазраюцца і ва ўчынены дзурных злычынстваў.
 Падчас следства высветлілі, што ў выніку падману пацярпелі тры жанчыны — жыхаркі Віцебшчыны. Дзве з іх пагадзілі кантактаваць з міліцыяй. У выніку віцебскай міліцыянеры нават ездзілі ў Лондан у камандзіроўку, каб на месцы расследаваць акалічнасці злычынстваў. Адна з пацярпелых расказала, што ёй удалося ўцячы з сасуальнага рабства толькі дзякуючы таму, што яе пакашдаваў наведнік публічнага дома. Англічанін даў грошай, каб яна змагла пакінуць «дом задалавання»...
 У 2010 годзе было выяўлена 51 злычынства ў сферы гандлю людзьмі, а летас 59. У мінулым жа годзе было перакрыта 8 каналаў вывазу завербаваных асобаў за межы Беларусі.
 Аляксандр ПУКШАНСКІ.

У ГРОДНЕ

УРАКІ КУЛЬТУРЫ

БЕЛАРУСКІЯ МАСТАКІ СТАНУЦЬ БЛІЖЭЙ

У Гомельскім палацава-паркавым ансамблі стартуваў выставачна-адукацыйны праект «Класікі беларускага мастацтва». Музейныя ўрокі беларускай культуры будучы, які і школьніцы, мець працягласць 45 хвілін.
 У межах адведзенага часу школьнікам і студэнтам навуковыя супрацоўнікі установы на беларускай і рускай мовах чытаюць лекцыі непасрэдна ў музейнай зале, на чавёртым паверсе вежы палаца. Галоўная мэта праекта — данесці да наведвальнікаў, у першую чаргу да моладзі, усё багацце талентаў знакамітых беларускіх мастакоў, якія стварылі залаты фонд выяўленчага мастацтва Беларусі. Загядчыца аддзела устаноў Надзея Брагіна расказала, што на бліжэйшыя дні для навучанцаў Гомельскага абласнога цэнтра турызму і краязнаўства заплававаны лекцыі «Класікі беларускага жывапісу XX стагоддзя» і «Стагоддзе авангарда ў выяўленчым мастацтве». Таксама на працягу месяца слухачы змогуць даведацца пра экспрэсіянізм і яго месца ў сучасным жывапісе, пра класікаў беларускага мастацтва XX стагоддзя...
 Ірына АСТАШКЕВІЧ.

ГОРА-ПРАДПРЫМАЛЬНІКІ

Ноччу паблізу вёскі Каравышэн, што на Гомельшчыне, супрацоўнікі спецпадраздзялення «Маланка» спынілі аўтамабіль «Рэно 440 Меган» у паўпрычэпе якога знаходзілася 25 тон лому чорнага металу. Гэта ў беларускіх рублях каля 15 мільёнаў. Нелегальны груз належаў 33-гадовай гамлячэнцы. Індывідуальная прадпрыемства збіралася яго прадаць у Расію.
 Неўзабаве на тэрыторыі Гомельскага раёна затрымалі і КАМАЗ з ломам чорнага металу, — распавялі «Звяздзе» ў ДАІ УУС Гомельскага аблвыканкама. — 13,5 тоны на суму каля 8 мільёнаў рублёў. Устаноўлена, што груз таксама належыць індывідуальнаму прадпрыемству — 46-гадоваму жыхару Добрушскага раёна.
 У дачыненні да гора-бізнэсменнаў складзены адміністрацыйныя працяколы за незаконную дзейнасць. Ім пагражае штраф ад 10 да 200 базавых велічынь з канфіскацыяй атрыманых даходаў ці пазбаўленнем права займацца прадпрыемствамі дзейнасцю.
 Надзея ДРЫЛА.

ФАКТ

НА СУЧАСНЫМ УЗРОЎНІ

Дзятляўскую раённую паліклініку адрамантавалі, і цяпер яна адпавядае сучасным патрабаванням.
 Сродкі з абласнога і раённага бюджэтаў (каля 4 мільярд рублёў) былі затрачаны не толькі на замену інжынерных сетак, вокнаў, ремонт фасаду, новую мэбля, але і на аснашчэнне паліклінікі неабходным абсталяваннем для дыягностыі і аказання медыцынскіх паслуг. Акрамя таго, створана адзіная камп'ютарная сетка, якая забяспечыць аперацыйны абмен інфармацыяй паміж паліклінікай і цэнтральнай раённай бальніцай. Сёлетня Дзятляўшчыне заплававалі адрамантаваць будынік ГАПа вёскі Жукоўшчына і Парэцкай амбулаторыі, а таксама прыёмнае аддзяленне і харчблэк цэнтральнай бальніцы.
 Барыс ПРАКОПЧЫК.

У ТАКІЯ МАРАЗЫ ГАРАДСКІХ ПТУШАК ТРЭБА ПАДКОРМЛІВАЦЬ АБАВЯЗКОВА

МЕНАВІТА дробным птушкам, якія жывуць у населеных пунктах, цяпер неабходна наша дапамога, лічыць дырэктар грамадскай арганізацыі «Ахова птушак Бяшчэўшчыны» (АПБ) Віктар ФІНЧУК.
 Самым універсальным кормам для нашых крылатых сяброў з'яўляюцца сланечнікавыя семкі. Увага, гэта павінен быць не падпражаны сланечны семкі, што прадаюцца ў пакеціках у крамах. На любым рынку ў продажы ёсць дробныя неліквідныя і танныя семкі, якія так і называюць «семкі для птушак»...
 Можна рабіць сумесі з ягад рабіны, каліны, сланечніку, насення рапусы, проса і нават крошчак хлеба. Для сініц і дзятляў добрым кормам будзе несалёнае сала.
 А яшчэ кіраўнік АПБ раіць нам быць паслядоўнымі ў такой дапамозе. Калі вы пачалі корміць птушак каля свайго дома, то трэба працягваць гэтую добрую справу і надалей да таго часу, пакуль не сядзе снег. Лепш карміць птушак у адзін і той жа час сутак, бо нашы крылатыя сябры маюць свае ўласныя «гадзіннікі» і абавязкова будуць чакаць нашай дапамогі.
 Сяргей КУРКАЧ.

ЖЫВАЯ ЗЕМЛЯ

З акном мінус дваццаць з'яць. Не кожны жыхар спакусіцца ў гэтку «спёку» адчыніць фортку і тым больш выйсці на вуліцу — лепей не рызыкаваць, як раіць медыкі.
 А за акном не толькі страшэнная халадзца. За незамерзлым шклом сучаснага аконнага еўрапакета няцэка ка заўважыць надзьмуты ад сцюжы птушак — нашых спрадвечных спадарожнікаў. Яны моўчкі і нерухома сядзяць на галінках дрэў, сумна пазіраючы то на мінакоў, то на шчыльна зачыненыя вокны.
 Свет не без добрых людзей. Шмат

ДОБРЫЯ ВОКНЫ СТАЛІЦЫ

хто паклапаціўся не толькі пра свой камфорт, але не паленаўся змайстравач птушыную кармушку, прыладзіць яе на балконе ці дрэве пад акном, насыпаць круп, семак. Каля гэтых дабрадзейных вокнаў снуюць удзячныя людзям верабі, сініцы, а часам і лясныя гошці — зелянушкі. Нешта перападае тут і галубам, і вароне, і блакітнавокам галкам.
 За адным з гэтых добрых вокнаў па сталічным завулку імя Калініна жыве Вялікіна Кузняцова (на здымку). Яна — заўсёдна памочніца сваім крылатым сябрам, таму, калі наступае зіма, птушкі ведаюць, дзе ім будучы рады.
 Анатоль КЛЯШЧУК.
 Фота аўтара.

У Гомельскім палацава-паркавым ансамблі стартуваў выставачна-адукацыйны праект «Класікі беларускага мастацтва». Музейныя ўрокі беларускай культуры будучы, які і школьніцы, мець працягласць 45 хвілін.
 У межах адведзенага часу школьнікам і студэнтам навуковыя супрацоўнікі установ

Па сыр — на Камароўку, па садавіну — у «Ёўраопт»

Па той бок прылаўка

РЭПАРЦЁР 5

4 лютага 2012 г. ЗВЯЗДА

Шчыра сказаць, на рынках бываю рэдка, па-першае, не люблю тлуму, мітусні. Па-другое, не умею дамаўляцца з гандлярамі, каб забавілі цану. Калі і заглядаю на рынак, то хуценька купляю неабходнае і спяшаюся да выхаду. Але на гэты раз цярпліва абышла павільены «Камароўкі», каб на свае вочы пабачыць, што па чым.

... Спываюся каля бакалейнага ларка. Рыс ад расійскіх вытворцаў, расфасаваны па 900 грамаў, тут можна набыць за 9 тысяч 900 рублёў. Але ў іншых гандлёвых кропках — і на тысяччу-другую танней. Ёсць гатункі і значна даражэйшыя — па 12 тысяч рублёў. Ячынныя крупы расійскай вытворчасці па 0,9 кілаграма — за 3 тысячы 550 рублёў. У той жа час кілаграм беларускіх круп каштуе на 150 рублёў менш. За расійскую грэчку трэба аддаць ад 12 тысяч рублёў і больш. На жаль, знайсці крупы айчынных вытворцаў не удалося ні ў адным з ларкоў.

— Чаму не відаць беларускай грэчкі? — дапытваюся ў прывабнай маладой прадаўшчыцы. На думку Наталлі, больш выгадна не закупляць за мяжой, нават з улікам усіх выдаткаў. Між тым, на грэчку няма такога ажыўленага попыту, як мінулагадоўня вясной і летам. Так, людзі падыходзяць да прылаўка, купляюць пакач альо дыя — не больш.

На мой погляд, рост цен на асобныя прадукты харчавання спыніўся. У прыватнасці, на бройлерных куранят. Дасягнуўшы сваёй вяршыні ў 25 тысяч і больш за кілаграм летась, іх кошт цяпер знізіўся да 23-24 тысяч рублёў. І выбар мяса птушкі, дарчы, даволі разнастайны: 1-й Мінскай, Дзяржынскай, Баранавіцкай, Смалейскай, Маладзечанскай птушкарфабы. Разам з тым, нават такі кошт, відаць, не ўсім па кішні. Адна з пакупніц у задуменні стаіць каля прылаўка, нешта падлічвае, а потым просіць гандлярку ўзважыць невялікую тушку: маўлу! На двухкілаграмовую грошай не хапае.

Уважліва гляджу на пакупніцкую няшмат. Гандляры ледзьве не за рукі хапаюць мяне, расхваляваюць сваю прадукцыю: маўлу! самая найлепшая свежаняна, цэны таксама прывабныя. Даводзіцца літаральна ўхіляцца ад шалёнага нацску, каб уважліва вывучыць ценнікі. Свініна — ад 45 да 68 тысяч, у залежнасці ад таго, шыя гэта, кумпяк ці лапатка. Далёка не ўсім пакупнікам па

кішні такія прысмакі. Нягледзячы на тое, што гаспадыня прылаўка прапа-ноўвае невялікую зніжку, адмаўляюся ад яе паслуг.

Прыемна парадавалі цэны на беларускую бульбу, чырвоныя буракі, моркву, рэпчатую цыбулю, белаканчаную капустаў: 1500, 1400, 2100, 2580 і 1000 рублёў. А ў іншым месцы гэтую прадукцыю можна набыць і на 100-200 рублёў танней. У той жа час, айчынная зялёная цыбуля на прылаўках па 5000 тысяч рублёў за 100 грамаў. Мандарыны, у залежнасці ад гатунку і краіны-вытворцы, — ад 11 да 16 тысяч рублёў. Прыблізна столькі ж каштуюць і апельсіны. Цяплічныя агуркі — ад 16 да 25 тысяч рублёў. Разам з тым, у аднаго з індывідуальных прадпрыемляўнікаў кошт садавіны, можна сказаць, зашкальвае. Так і патыхае экзотыкай ад цен на замежныя апельсіны і мандарыны па 75 тысяч рублёў, грушы — па 25, а лімоны — па 107 тысяч рублёў за кілаграм.

Разнастайны выбар і цвёрдых сыроў. Налічыла больш за два дзясяткі. Толькі васьць цені стрымліваюць. Валожынскі «Эліт» — 65 тысяч рублёў за кілаграм, асіповіцкі «Пашахонскі» — 44-50 тысяч рублёў. Самы танны сыр «Капрыз» глыбоцкага завода — усяго 36 тысяч 900 рублёў за кілаграм. Папрасіла ўзважыць трыста грамаў. Літаральна за 10 хвілін яго набылі дзэсяці пляч пакупнікоў.

Каля прылаўка з алеем раяцца маці з дачкой — які лепш купіць. Нарэшце спыняюцца на расійскім «Онако», ёмістасцю 0,92 літра і коштам 12 тысяч 700 рублёў. Бяруць адрозь піль буталек. Зрэшты, выбар алею на «Камароўцы» багаты, у асноўным расійскай і украінскай вытворчасці, цэны вагаюцца ад 14 да 17 тысяч.

Мае субяседніцы — частая госці на «Камароўцы». Жывуць у Мінска раёне, але адолюць перавагу менавіта гэтаму рынку, хутчэй за ўсё па даўнішній звычцы, зашчэ з савецкіх часоў.

Фота Аляксандра ПУКШАНСКАГА

Многім мінчанам больш падабаецца рынак «Ждановічы», які ў народзе прызвалі «народным».

Каля прылаўка, дзе гандлююць бройлерамі, шмат людзей. Станулося ў чаргу і я, паволькі кошт цалкам здавальняе — 19 тысяч 500 рублёў за кілаграм. Побач такая ж прадукцыя ўжо па 20 тысяч. Тэрмус ж з жонкай набылі адрозь шэсць тысяч. «Навошта так многа?» — пытаюся ў іх. «Рыхтуемся да хрэсьбінаў», — здаволілі яны маю цікаўнасць.

Андрэй і Наталля звычайна затаравваюцца ў некалькіх гандлёвых кропках. Паляраюць тэлефонуць прадаўцам, цікавяцца, якія прадукты ёсць у асартыменты, які іх кошт. Як пастаянным кліентам, ім робяць зніжкі, невялікія, але, як кажуць, капейка рубль беражэ. Сёння яны закупілі прадуктаў харчавання на 250 тысяч рублёў і эканомілі 10 тысяч.

Пакуль мы размаўлялі, да прылаўка падыйшла пахляла жанчына, некалькі хвілін вывучала цэны на курыныя яйкі, хаця, на мой погляд, яны былі цалкам пад'ёмныя — ад 9200 да 10000 рублёў. Высветлілася, што яна набывае прадукты харчавання менавіта ў гэтага прадаўца. Калі не хапае грошай, тая дае ўсё неабходнае «на экзаль» да пенсіі.

Варта зазначыць, што самы «народны» рынак карыстаецца папулярнасцю не толькі ў мінчан. Яго наведваюць жыхары з усіх куткоў Беларусі. Прадукты харчавання тут таннейшыя чым на перыферыі. Некаторыя прыязджаюць цэлымі сем'ямі і загрузваюць багажнікі сваіх легкавікоў, што называецца, «пад завязку». Алеі тут можна набыць за 13 — 14 тысяч рублёў. А мне, у прыватнасці, пашчасціла знайсці нават за 12 тысяч. У бакалейных кропках адшка-ла рыс, вагой 900 грамаў, па 8000 рублёў. А ў цэлым набыць яго можна за 9000—12000 рублёў.

Кошт альоўкаў у залежнасці ад гатунку — 8000-9000 рублёў, мандарынаў — ад 12000 (а дробных — і таго менш), белаканчанай капусты — 1000.

...У гандлёвым доме «Ёўраопт», што ў Заводскім раёне сталіцы, каля скрынёў з садавіной корпаюцца пакупнікі. Бяруць падыйшла пахляла жанчына, некалькі хвілін вывучала цэны на курыныя яйкі, хаця, на мой погляд, яны былі цалкам пад'ёмныя — ад 9200 да 10000 рублёў. Высветлілася, што яна набывае прадукты харчавання менавіта ў гэтага прадаўца. Калі не хапае грошай, тая дае ўсё неабходнае «на экзаль» да пенсіі.

грам), то ўжо сёння ён стаў цалкам даступны — па 18 тысяч.

А вось грэчка на мой погляд, таннейшая на вышэйназваных рынках. У «Ёўраопце» за 700 грамаў аддала 7800 рублёў. Рыс прапараны «Янтарны», фасуюкай 900 грамаў, — 9150 рублёў, расійскія ячынныя крупы — 3600. А вось асартымент бройлераў на момант наведвання гандлёвай кропкі быў прадстаўлены толькі двума айчыннымі вытворцамі, коштам 23400 і 23950 рублёў.

У аддзеле паўфабрыкатаў філейная частка свініны і карэйка каштавалі адпаведна 79900 і 74550 рублёў.

На рыбных прылаўках шмат якой прадукцыі — вочы разбіваюцца. Толькі цэны... Асабіста я выбрала самае таннае: туншкі свежазамарожанага хека на прадукцыю ЗША за 29900 рублёў за кілаграм і мінтай за 23900 рублёў.

Каля паліцы з алеем, у асноўным расійскім і украінскім, мітуслася пенсіянерка Кацярына Іванюна. Цэны на яго розныя — ад 14 да 21 тысяч рублёў у залежнасці ад ёмістасці. Але сваіго, беларускага, я не заўважыла. «Магчыма, наш рапсава быў бы і таннейшы, чым замежны», — выказала думку жанчына. — Два тыдні таму ў магазіне купіла бутэльку такога ўсяго за 8 тысяч 900 рублёў. Калі не разабралі, то яшчэ адну набыла».

У гандлёвай зале звяртае на сябе ўвагу абвешта. Як вынікае з яе зместу, пакупнікам належаць зніжкі. Тыя, хто набыў тавару менш як на 700 тысяч рублёў, — 1%, на 700 — 1 млн 500 — 2%. Ну, а больш за ўсё пашчасціла «багатым» пакупнікам, хто пакаіну ў гандлёвай кропцы за месяц больш як 3 мільёны, — 5%.

Бадзёры мужчына гадоў 60-ці, з якім стаўлі ў чарзе да касы, накупіў прадуктаў на 145 тысяч і атрымаў зніжку 3900 рублёў. Мой субяседнік абзавёўся дысконтнай карткай. Для пенсіянераў яна бясплатная, але для афармлення трэба ехаць у цэнтральны офіс. Для астатніх пакупнікоў «дазвол» на зніжку каштуе 9900 рублёў. Не пашкадавала грошай і я, пры разліку на касе набыла «права на льготу». Так што ў наступны раз крыху эканомлю.

Тачына ЛАЗОЎСКАЯ.

«ГАРАЧЫ» 287 17 41

«БОЙЛЕР У КАРОЎНІКУ ЎСТАНОВЯЦЬ НОВЫ. ПАДЗЯЖУ ЦЯЛЯТ НЕ БЫЛО»

Звёскі Камароўка Лагойскага раёна патэлефанавалі мужчына. Расказаў, што ў двух кароўніках, якія належаць ААТ «Жасціннае», ужо два тыдні не чысцяць гной. Яго слой дасягнуў метравай вышыні. Акрамя таго, у пампаканьях няма гарачай вады, адпаведна, ні апараты для даення не памыць, ні саму жывёлу. «Вы ўяўляеце, якой якасці ідзе малако?»

І гэта яшчэ не ўсё. У зайніку на ферме працую знаёмая, якая расказвала, што ўначы замерзлі тры цялят. Раніцай іх давялося літаральна выкальваць з гною. «Жанчыны плакалі, глядзячы на тое. Званілі ў Лагойск, там нека млява абяцалі разабрацца». Напрыканцы мужчына, які сцвярджаў, што сам быў у тых кароўніках, закрануў і тэму заробкаў работнікаў. Паводле яго слоў, максімальна, што тут можна атрымаць, — 800 тысяч рублёў. А гледзячы на тэму за месяц

цяжкай працы атрымалі 250-300 тысяч рублёў...

Гэты званок пастануў у рэдакцыю ў сярэдзіне дня. Мы тут жа апартыўна звязаліся з загадчыкам сектара кантролю кіравання справамі Лагойскага райвыканкама Аленай Дэйнар. Літаральна праз некалькі гадзін Алена Анатольеўна патэлефанавала ў «Звязду».

— Такіх званкаў да нас не пастанула. Веста інфармацыя была перададзена першаму намесніку старэйшым райвыкан-

кама — начальніку ўпраўлення сельскай гаспадаркі і харчавання. Спецыяліст тут жа выехаў на месца. У вёсцы Камароўка сапраўды ёсць два кароўнікі. На момант звароту тры дні запар гной з іх выдзяляецца ўручную, бо парваліся транспарцірэры, не вытрымаўшы мінулавых тэмператур. У адным з кароўнікаў згараў бойлер, таму толькі ў ім два дні не было гарачай вады. Цягам бліжэйшых дзён там будзе ўстаноўлены новы. Для прамыўкі малакаправодаў ёсць спецыяльныя прэпараты, а для рэгулярных работніка часова носяць гарачую ваду з другога кароўніка. Таму якасць малака засталася ранейшай — вышэйшай гатунак. Цялят, якія замерзлі, ніхто не бачыў: за апошні час увагуле не было выпадкаў па-дзяжы. Яны ўвагуле ўтрымліва-

юцца асобна, — патлумачыла Алена Дэйнар. — Калі гаварыць пра заробкі гледзячыкаў жывёлы, яны склалі 700 тысяч рублёў.

Сапраўды, двум з іх за снежань было выплачана па 250 тысяч рублёў заробку кожнаму. Справа ў тым, што гэтыя людзі любяць, як прынята гаварыць, зложываць. На працу іх бралі з выпрабавальным тэрмінам. А чаму так мала заплацілі? Колькі яны дзён на працу выхадзілі, столькі і атрымалі за фактычна адрацаванае. Калі спецыяліст наведваўся ў гаспадарку, можна было вырашыць і пытанне аб пастаянным працяўладкаванні гэтых работнікаў. Але абодва яны ў гэты час былі ў нецвярзаным стане і адмовіліся ад такой прапановы.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Стажывец Свежыя гуркі — у абмен на валютную «капусту»

ПРАДПРЫЕМСТВЫ Белкаапсаюза маюць намер павялічыць сёлета эксперт прадукцыі на 12,2%. Найбольш перспектывыя пастаўкі за мяжу датычацца замарожаных ягад і грыбоў. У прыватнасці, намечана пашырэнне геаграфіі гэтых паставак на рынкі Еўропы і Азіі, паведамляе «Звяздзе» прэс-сакратар Белкаапсаюза Алена МОХАР.

Экспартныя рэсурсы ў зерагадоўчай галіне з'яўляецца пушына, удзельная вага якой у экспарте Белкаапсаюза складае 50,2%. У нарыхтоўчай галіне — гэта бульба, агародніна, мяса, дзікарасля прадукцыя, скураная сыравіна і другія рэсурсы (38,7%), у прамысловасці — кансерваваныя прадукцыя і нятканыя матэрыялы (2%), а таксама прадукцыя пазасістэмных прамысловых прадпрыемстваў (1%).

За мінулы год прадпрыемствы спажываюць прэпараты экспертавалі прадукцыі і тавараў на 63,6 мільёна долараў, што адпавядае ўзроўню папярэдняга года. Значна выраслі экспартныя пастаўкі

асноўных відаў нарыхтоўчай прадукцыі спажываюць прэпараты: дзікарасельныя ягады і грыбы, гародніна і садавіна. Так, экспарт дзікарасельных ягад павялічыўся на 989 тон — да 3 107 тон. Летась экспертаваліся толькі чарніцы, якія прайшлі прапрапаруючы. Гэта была ўжо прадукцыя з больш высокай дабавленай вартасцю. Маркетынгавая праца па пашырэнні рынку з'яўляецца арганізацыя прамыя пастаўкі прадукцыі ў Германію, Швейцарыю, Кітай, мінючы пасярэднікаў. У выніку сярэдняя цена за адзін кілаграм дзікарасельных ягад павялічылася з 3,1 долара ў 2010 годзе да 4,5 долара — у 2011 годзе.

Валютная вырчка ад экспарту дзікарасельных ягад за мінулы год у параўнанні з папярэднім павялічылася ў 2,1 раз (да 14 059 тысяч долараў), грыбы — у 2,8 раз (да 259 тысяч долараў). Кааператары сталі больш экспертаваць свежых гародніны і садавіны, пастаўкі якіх за мінулы год былі павялічаны ў 1,5 раз (да 461 тысяч долараў). Акрамя традыцыйных відаў стالовай гародніны (буракі, морква, цыбуля, капуста), экспертаваліся свежыя гуркі, таматы і яблыкі.

Ілона ІВАНОВА.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Крымінал Гвалтаўніка знайшлі праз 14 гадоў

Праз 14 гадоў на Віцебшчыне раскрылі злачынства, учыненае ў 1997. У Полацкім раёне тады забілі і згвалтавалі жанчыну. Яе цела было знойдзена ў сакавіку 1997 года ў чыгуначнага палатна ў Полацку. І праз столькі гадоў устанавілі, што ўчыніў цяжкае злачынства жыхар Полацка.

Як расказаў карэспандэнту «Звязды» начальнік ўпраўлення ўнутраных спраў Віцебскага аблвыканкама Аляксандр Найдэна, ужо раскрыта больш за 30 цяжкіх злачынстваў мінулых гадоў. У ліку іншых працягваецца расследаванне факта знікнення ў 2007 годзе з касы віцебскай акадэміі ветэрынарнай медыцыны грошай — каля 71 мільёна рублёў, якія прызначаліся для выплаты стывпенды студэнтам.

Аляксандр ПУКШАНСКА.

Факт На два гады змяняецца рух транспарту

Сталічныя вуліцы Таўшаньскай і Кабушкіна будуць рэканструяваны. У гэтай сувязі з 1 лютага амаль на два гады (арыенціравана да 1 студзеня 2014 года) уносяцца змены ў работу гарадскога пасажырскага транспарту.

Як паведамілі ў «Мінсктранс», на гэты час рух тралейбусных маршрутаў №№ 16, 17, 17Д, 26 змяняецца. Адмяняюцца ранішнія зменныя рэйсы тралейбуснага маршрута № 41, што выконваліся да станцыі метро «Аўтазаводская». Рух тралейбуса № 24 з боку вуліцы Ваневеа арганізуюцца да ДС «Серабранка», а рух тралейбуса № 50 — з боку вуліцы Ваневеа да ДС «Малінушка». У той жа час будзе арганізавана работа аўтобусных маршрутаў: № 917 «ДС «Дражня» — «Чыжоўка-6» з рухам па трасе тралейбуса №17; № 924 «ДС «Дражня» — АВ «Усходні» — які пойдзе па вуліцах Радзільнай, Кабушкіна, Крупецкай, Малініна, праспекце Ракасоўскага ў абабуду напрамкам; № 926 «Чыжоўка-1» — ст.м. «Аўтазаводская», які будзе рухацца па трасе тралейбуснага маршрута № 26.

Сяргей РАСОЛЬКА.

В извещении о проведении 09.02.2012 повторного аукциона по продаже объектов недвижимого имущества, находящихся на праве собственности ОАО «Лавсанстрой» (газета «Звязда» 2 лютага 2012 г. № 21) ВНЕСЕНІ СЛЕДУЮЦЫЕ ЗМЕНЕННЯ:

- в таблице в абзаце «Начальная цена предмета повторного аукциона без учета НДС, рублей» изменить цифры: «153 000 000» на «122 500 000»; «247 000 000» на «197 700 000»; «341 400 000» на «273 200 000»;
- в таблице в абзаце «Сумма задатка, рублей» изменить цифры: «3 060 000» на «2 450 000»; «4 940 000» на «3 954 000»; «6 828 000» на «5 464 000».

Дополнительная информация по тел.: 8 022 48 56 17, 48 82 68. УНП 700010300

ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ, ПОДПИСАННУЮ 10 НОЯБРЯ 2011 ГОДА В ГАЗЕТЕ «ЗВЯЗДА»

В разделе «Информация о проекте» в абзаце 7 слова «10 двухкомнатных квартир» заменить словами «20 двухкомнатных квартир».

Директор Б. П. Павловец УНП 690363894

«ВЕСЦІ» ПАКУПНІКА ПА КРАМЕ — МАЙСТЭРСТВА

НА ВЫКЛАДЦЫ ТАВАРАЎ МОЖНА ДАДАТКОВА ЗАРАБІЦЬ ЗА СТУДЭНЬ ТОЛКІ ДЗЯКЮЧЫ УКРАЕННЮ СЕЗОННАГА МЕРЧАНДАЙЗІНГУ І СІСТЭМЫ АКЦЫЙ ПА ЗНІЖЭННІ ГАНДЛЁВЫХ НАДАВАК А СЕЗОННЫХ РАСПРОДАЖАЎ ПРАДПРЫЕМСТВ СПАЖЫВЕЦАКІ КААПЕРАЦЫ ДАДАТКОВА АТРЫМАЛІ 6,5 МІЛЬЯРДА РУБЛЁЎ, ПАВЕДАМІЛІ ў Белкаапсаюзе.

У перыяд паслясвяточнага спаду ў гандлі перад прадпрыемствамі стаіць няпростая задача — зрабіць крэмы больш прыцягальнымі для пакупнікоў. Зрабіць гэта можна якраз пры дапамозе сезоннага мерчандайзінгу, які вызначае набор тавараў, што прадаюцца ў розніцу, спосабы іх выкладкі, рэкламаваныя і спецыяльныя цэны на іх. Выкладка тавараў вядзецца такім чынам, каб прымусіць пакупніка яі мага больш хадзіць па гандлёвых залах прадпрыемства, практычна не карыстаючыся дапамогай прадаўцоў.

Зімой некалькі мяняецца рацыён харчавання. У лютым-сакавіку, калі працягваецца похад, больш высокім попытам карыстаецца мяса птушкі, рыба, агародніна і садавіна. Зараз прадпрыемствы спажываю кааператывы працягваюць распачаць яшчэ ў снежні акцыю, якая мае на ўвазе зніжэнне гандлёвых надавак на пералічаную вышэй прадукцыю, а таксама алей, кансервы. Акцыя праходзіць па ўсёй краіне. Зніжкі розныя, але ў асноўным тавар рэалізуецца са зніжэннем гандлёвай надбавкі да 50 працэнтаў.

Дзейнічаюць таксама сезонныя распродажы. Зараз гэта тавары зімовага асартыменту — вопратка, абутак, спорттавары. Зніжка на гэтую групу тавараў у рознічнай сетцы спажываючых вагаецца ад 15 да 20 працэнтаў. Зараз узмоцнена і праца па надлучэнні рэалізацыі тавараў з тэрмінам захоўвання, які скончыўся. У прыватнасці, прадугледжана своечасовае зніжэнне гандлёвых надавак ці іх адсутнасць пры продажы тавараў, чый тэрмін захоўвання набліжаецца да завяршэння.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ

Жилой комплекс со встроенными административными и торговыми помещениями, гаражом-стоянкой по ул. Сторожевская в г. Минске.

Застройщик: Общество с ограниченной ответственностью «ТРАЙПЛ», зарегистрировано Минским горисполкомом решением от 17 февраля 2000 г. № 192 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей от № 100017108.

Адрес: Республика Беларусь, 220035, г. Минск, пр-т Победителей, д. 51, корп. 2, пом. 15.

Режим работы: понедельник — пятница: с 9.00 до 18.00, выходные дни — суббота, воскресенье.

ООО «ТРАЙПЛ» имеет большой опыт работы в строительстве, является заказчиком по проектированию и строительству объектов различного назначения, в том числе жилых домов. Функции заказчика осуществляются собственным управлением капитального строительства.

В 2007 году организацией в качестве застройщика (заказчика) введено в эксплуатацию два жилых дома по ул. Радужная 17, г. Минск, (общая площадь 7376,7 м², общее количество квартир: 126) и по ул. Радужная, 19, г. Минск (общая площадь 6581,5 м², общее количество квартир: 90). В 2009 году введен в эксплуатацию жилой дом по ул. Маяковского 106, г. Минск (общая площадь 14 563 м², общее количество квартир: 220).

Информация о проекте строительства. Жилой комплекс со встроенными административными и торговыми помещениями, гаражом-стоянкой расположен в районе ул. Сторожевской в г. Минске. Строительство данного комплекса является третьим этапом, завершающим формирование жилой застройки вдоль р. Свислочь по ул. Сторожевской.

Границы участка являются с юга и юго-запада ул. Сторожевская, с севера — ул. Архитектора Заборского, с востока и юго-востока — дворовая территория существующих жилых домов по ул. М. Богдановича и ул. Сторожевская.

Комплекс решен как продолжение существующего 12-этажного многоквартирного жилого дома с частичным повышением застройки, с учетом встроенных объектов до 25 этажей, с террасным падением при приближении к предельному до 7 этажей, с образованием на перепедах многочисленных пентхаусов, раскрытых на р. Свислочь.

Состав помещений: жилая часть — 235 квартир, высота этажа — 3,3 м (в чистоте — 3,0 м), кухни — в общем пространстве с гостиной; встроенные помещения (магазины, кафе, офисные помещения, фитнес-центр, салон красоты) всего — 3276,7 м²; гараж-стоянка на 321 машино-место размещена в 3-х уровнях. Жилая часть объекта, офисы, магазины, стоянки комплексно увязаны между собой с решением инженерной инфраструктуры жизнеобеспечения, за счет технического подполья под большей частью здания.

Жилая часть состоит из восьми разноэтажных секций. Большинство квартир, условно свободной планировки, раскрыты на р. Свислочь, часть квартир на Оперный театр, сквер им. Янки Купалы.

Конструктивная схема здания — монолитный железобетонный каркас с монолитными перекрытиями, диафрагмами жесткости. Фундаменты — монолитная железобетонная плита; армирование вязаной арматурой. Наружные ограждающие конструкции — из ячеистых блоков. Конструкции заполнения окон и витражей — алюминийевые (профиль SHUKO), с двухкамерными стеклопакетами, лоджии — алюминийевые (профиль SHUKO), с одинарным остеклением. Кровля плоская, на отдельных участках скатная из современных кровельных материалов. На отдельных участках плоская кровля эксплуатируемая. Фасады — наружная отделка здания с главного фасада вентилируемая из керамогранита, дворовой фасад — штукатурка

Кватэрнае пытанне

ЖЫТЛА НЯМА — ПАКУЛЬ... АЛЕ БУДЗЕ

Чыталі ў «Звяздзе», што сёлета будзе стварацца спецыяльны фонд жылых памяшканняў камерцыйнага выкарыстання для здачи ў наём усім ахвотным. Аднак у нас у гарадзе ніхто не ведае, адкуль можа з'явіцца такое жылло, бо яго, вольнага, незаселенага, няма ні ў выканкама, ні ў прадпрыемстваў... Цікава і тое, колькі трэба будзе пляццэ за карыстанне падобнай кватэрай.

(А. К., г. Асіповічы)

Як прадугледжана Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 8 лістапада 2011 г. № 512, Фонд жылых памяшканняў камерцыйнага выкарыстання будзе стварацца не толькі з ліку вольных (альбо тых, што вызваліліся) жылых памяшканняў, але і шляхам будаўніцтва (рэканструкцыі) новых іх за кошт бюджэтных сродкаў, платы, атрыманай ад здачи ў наём такіх жылых памяшканняў, і іншых крыніц, не забароненых заканадаўствам.

Прычым фонд такога жылля можа стварацца як мясцовымі выканаўчымі і распарадчымі органамі, так і іншымі дзяржаўнымі органамі і іншымі дзяржаўнымі арганізацыямі.

Пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 30 снежня 2011 г. № 1788 вызначаны і адпаведныя заданні рэгіёнам па будаўніцтве такога жылля ў гэтым годзе (усяго на рэспубліцы 46,1 тыс. кв. м, у тым ліку па Магілёўскай вобласці — 6 тыс. кв. м агульнай плошчы).

Аблвыканкама і Мінскаму гарвыканкаму даручана пры неабходнасці забяспечыць дадатковае фінансаванне жыллёвага будаўніцтва (уключаючы будаўніцтва жылых памяшканняў для вызвалення грамадзянам на ўмовах дагавора ўмоў жыллага памяшкання камерцыйнага выкарыстання) за кошт сродкаў мясцовых бюджэтаў, у тым ліку сродкаў, якія паступа

ПЕРШЫ АРХІТЭКТУРНЫ БЛІН НЕ КАМЯКОМ

На гэтым тыдні ў сталіцы распачаўся першы Мінскі архітэктурны форум «Ракурсы цэнтра». Ён стаў вынікам шматгадовай дзейнасці Беларускай асацыяцыі студэнтаў-архітэктараў. Маладзевое аб'яднанне БАСА дзейнічае пры архітэктурным факультэце БНТУ. У іх багаты вопыт правядзення розных студэнцкіх адукацыйных праграм, валанцёрскіх паездак, абменаў з замежнымі ВНУ. Гэты ж фестываль — першы ў сваім родзе, аднак, як спадзяюцца арганізатары, першы блін не будзе камяком, і мерапрыемства стане традыцыйным для архітэктараў Беларусі.

Фестываль ладзіцца пры падтрымцы Беларускага саюза архітэктараў, Беларускага саюза дызайнераў, мемарыяльнага музея імя З.І. Азгурна і многіх іншых. Менавіта ў музеі прайшоў адкрыццё форуму і першы дзень яго працы. Як слухач адзначаў Алег Вараб'ёў — член Мінскага гарадабудаўнічага савета, прадстаўнік кампаніі «Вараб'ёў і партнёры» — гэтае месца — сапраўдны пантэон скульптур. Шматлікія работы славуэтага скульптара тут глядзяць на цябе з усё новых і новых паверхаў і прыступаў. Што датычыцца цэнтра Мінска, Алег Арсеньевіч вызначыў яго як праспект Незалежнасці ад Галоўпаштатма да плошчы Якуба Коласа і нават далей. Зараз у цэнтры Мінска прыходзяць інвестары з грашмыма, хочучы рэалізаваць свае ідэі, якія не заўсёды адпавядаюць патрабаванням гарадской прасторы. Таму Вараб'ёў запэўніў, што горадабудаўнічы савет будзе сацьчыць за стаўленнем студэнтаў да фарміравання цэнтра. Лепшыя студэнцкія творы будуць паказаны савету, а самая выдатная з іх атрымае сакрэтны прыз.

Арганізатары форуму выкарысталі міждyscyплінарны падыход: разам збіраюцца лектары з самых розных сфер. Каб у выніку атрымаць максімальную колькасць «злелкаў» з гарадскога цэнтра ва ўсіх магчымых напрамках: архітэктуры, псіхалогіі, экалогіі, унутранай лагістыкі, гістарычным фарміраванні горада.

Важны кірунак працы — гэта творчыя майстары. Групы студэнтаў па сем-дзесяць чалавек разам са сваімі майстрамі-кіраўнікамі фарміруюць і практычна выражаюць уласнае бачанне ракурсу цэнтра.

Першы лектар фестывалю Георгій Заборскі (вядучы выкладчык кірунку «сучасная архітэктура») адзначаў, што дзея, арганізаваная студэнтамі-архітэктарамі для студэнтаў-архітэктараў, — гэта вельмі добры знак, з'яўляецца адчуваннем, што больш сталае архітэктурнае згуртаванне недарарна апошнія шэсць гадоў займалася тым, што педэвалюта ініцыятыўу студэнтаў і адчуванне уласнай значнасці ў архітэктурнай моладзі.

У Заборскага шмат займальных ідэй, якія могуць быць цікавымі не толькі аматарам архітэктуры, але і тым, хто проста займаецца пошукам уласнага творчага «я» і яго самавыражэннем у абсалютна любых умовах. Восем некаторыя тэмы яго лекцыі «Генератар гарадской актыўнасці».

Штосьці не так?

«Тое, што некалі было водна-зелянлянай прасторай і паркавай паласой Мінска, сёння ўспрымаецца толькі як пустка, прыдатная для забудовы. А ў перспектыве мы бачым пераўвасабодненне Свіслачы ў Шпрэе — раку, якая цячэ ў цэнтры Берліна і прамалёўваецца ў небе краямі будынкаў. Гэта значыць, калі вы ідзеце ўздоўж ракі, то бачыце, як будыны і яе абступваюць і тым самым вымаляўваюць контур з неба. Таму калі Свіслач з усіх бакоў сціснута будынкамі, яна можа ператварыцца нашу сталіцу ў паўнацэнны або не надта паўнацэнны клон Берліна. Мы губляем нешта, што можна назваць «цэнтр». Калі вы будзеце прывозіць сваіх сяброў з-за мяжы і станеце ім паказаць Мінск, адно з таго, што можа іх уразіць, — вялікі перспектывны прасторы, у якіх блукае позірк. Мы, унутры, зараз не адчуваем, што гэта каштоўнасць, аднак калі чалавек з вопытам іншага горада прыяджае ў Мінск, ён адчувае своеасабліваць яго, у тым ліку праз такія вялікія прасторы. Зараз, калі мы імкнемся зрабіць больш шчыльную забудову і знішчаем гэтыя прасторы, мы, па сутнасці, робім сабе пластычную аперацыю, якая пазбаўляе нас твару. У нас знікнець нашы тыповыя рысы. Можна быць, і не самія прыгожыя. Але якія робяць нас намі!», — сцвярджае Георгій Заборскі.

Мысленне, якое можа разбяскацца

Паказваючы на малюнку звычайную сетку-рабіцу, лектар пытае ў прысутных, якія асацыяцыі яна ў іх выклікае. Перш-наперш, безумоўна, з'яўляюцца думкі, што гэта агароджа, а значыць — табу. Аднак лектар прапануе паглядзець на сетку з металічнай планкай і як на добрую лаўку для сядзення, назірання зверху, чытання, і як на прыладу для дзіцячых гульніў, і як на матэрыял для творчага ўпрыгожвання: можна па-рознаму выгнуць сетку, скруціць, паставіць адна на адну.

Сутнасць гэтага ў тым, што на любы звыклы прадмет мы павінны глядзець і прыдумляць розныя-розныя варыянты яго іншага бачання. Гэта ж адносіцца і да ўсіх тых табу і забарон (у культурным плане), якія быццам бы існуюць у грамадстве, а насамрэч уяўляюць сабой шырокае поле для крэатыўнай дзейнасці.

«Дывергентнае мысленне, або мысленне, якое разбяскаецца, — гэта магчымасць прыдумляць розныя спосабы выкарыстання, — адзначае Г. Заборскі. — У найбольш прагрэсіўных еўрапейскіх школах зараз спрабуюць навучыць дывергентнаму мысленню як складзенай частцы звычайнага. Не падбірае азначэнні да слоў, а прыдумляць 10 000 тлумачэнняў. На гэтую тэму ёсць выдатны брытанскі тэст, што выкарыстоўваецца ў іх рэфарме адукацыі. Бярэцца звычайная канцылярская сасцэпка і даецца дзецям, ім трэба прыдумаць для яе прымяненне. Восць шты паказваюць вынікі сённяшняга адукацыйнага працэсу: дашкольнікі і дзеці з 1 класа — група дзесяці з васьмі чалавек — прыдумляюць 8000 спосабаў выкарыстання сасцэпкі, дзеці ў 8 класе — 400 прымяненняў, выпускнік з ВНУ — каля 20».

«Аб'ект жадання можа быць толькі знойдзеным»

Для найбольш простага разумення гэтай думкі Заборскі праводзіць паралель са знаёмай усім закаханасцю. Вы закаханыя зараз або можаце прыгадаць свой мінулы вопыт? Ці быў той, хто вам «запаў» у сэрца, падобны на ідэал, які вы малявалі ў сваёй галаве? Зразумела ж, не. Сапраўдны аб'ект жадання можна толькі знайсці. Там і ў архітэктары, і ў іншых сферах грамадскай дзейнасці.

Георгій сцвярджае: «Тое, што вы загадае сабе прыдумлі і ўявілі, заўсёды памрэ і пабяжыць, калі вы раптам знойдзеце аб'ект жадання».

Першы Мінскі архітэктурны форум «Ракурсы цэнтра» будзе доўжыцца да канца гэтага тыдня, уключаючы выхадныя. Тым, хто хоча разам шукаць уласнае ракурсы або цэнтры і жадае далучыцца, праграму фестывалю можна знайсці на сайце minskarchforum.tk

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.

Такое вось клубнае жыццё!

ЯК БАБУЛКІ ПАЧАЛІ РЭП ТАНЦАВАЦЬ

У школу-інтэрнат я прыехала, калі ў дзядей скончыліся ўрокі. Мяне сустрэла кіраўнік клуба «Аптыміст» Наталля ЧАЧОРА.

— Вы ведаеце, — стала распавядаць Наталля Іванаўна, — на паперы наш праект выглядаў добра. Вядома, мы арандавалі памяшканне ў школе для нашага сацыяльнага пункта, стварылі клуб «Аптыміст» для пажылых людзей... Але, калі прыйшоў час рэалізаваць праект, было вельмі цяжка. Некаторыя бабулі проста не жадалі ісці ў інтэрнат: маўляў, рэпутацыя ў гэтых дзядей не вельмі добрая. У нас быў дзядуля, які згадзіўся прыходзіць у інтэрнат да дзядей, але жонка яго не падтрымлівала. У выніку адмовіліся абодва. Але ўсё ж нам удалося знайсці некалькіх чалавек, якія вырашылі паспрабаваць. Сёння да нас прыходзіць больш за дзясятка бабуль, вельмі актыўныя. Я б нават сказала, гіперактыўныя. З некаторымі сёння пазнаёміцца...

Так, амаль кожны дзень якая-небудзь бабуля прыходзіць у школу-інтэрнат у адаптацыйную кватэру. Сама кватэра знаходзіцца ў будынку школы. Там жывуць па 2-3 будучыя выпускнікі ў тыдзень. Так сірот прывучаюць да самастойнасці.

Адчынілі мне дзверы ў гэтую незвычайную кватэру тры падлеткі. Калі я зайшла, у калідоры з'явілася і бабуля.

— Хлопчыкі, што ж вы стаіце? Дапамажыце даме распунацца, — сказала Галіна Рыгораўна.

Хлопчыкі амаль адначасова кінуліся да мяне. Неўзабаве Андрэй, Улад і Юрась сталі паказваць сваё невялікае жыллё. Кватэра была двухпакаёвая з вельмі невялічкай кухняй. Пакуль у нас з дзецьмі гаварылі, там завіхалася бабуля.

— Ведаеце, каб патрапіць сюды на тыдзень, трэба, па-першае, добра вучыцца, а па-другое — дачакацца сваёй чаргі, — кажа Андрэй.

— Няўжо аўчынка варта выбраў? — Вядома, — пераконаваў Улад.

— Мяркуюць самі: адбою няма, спаць ідзе, калі сам жадаеш. Ежу таксама самі сабе робім... Ніякага рэжыму! Галоўнае — прыйсці своечасова на ўрокі падрыхтаваным, інакш больш не пусцяць. Мы тут адпачываем ад інтэрнацкага жыцця!

— А бабулі не перахаджаюць? — Хлопчыкі здзіўлена пераглынуліся.

— Ды яны ж прыкольныя!

— Што-небудзь смачнае дапамагаюць нам прыгатаваць...

— Гісторыі ўсякія распавядаюць, нават хітраці свая...

— Яны заўсёды дапамогуць. Аднойчы мы тут дзень нараджэння адзначалі. Дык Галіна Рыгораўна столькі смакатаў нарабіла! Быў сапраўдны банкет на ўвесь свет!

Падлеткі з задавальненнем распавядалі пра сваё жыццё, пра тое, як упершыню з бабулямі ездзілі на экскурсію, і як яны саромеліся, і як бабулі хваліліся... А потым хтосьці з бабуль у аўтобусе заспяваў, іншыя падхалілі — неўзабаве ўсе расслабіліся. А потым і пасябравалі!

— Я ўжо падагрэла ўсё, — перапынула нашу гутарку Галіна Рыгораўна. — Паспытаеце супліку, бульбачкі, рыбы... Гэта дзеці ўсё самі прыгатавалі... Я ім толькі дапамагала! Яны ў нас такія малайцы!

Ужо за сталом Галіна Рыгораўна распавядала трохі і пра сябе.

У Радашковічах яна жыве толькі чатыры гады. Яшчэ да праекта яна сама пазнаёмілася з дзецьмі з інтэрната. Аднойчы некалькі сірот ішлі на рэчку міма яе хаты. Даведалася ад іх, адкуль яны, і запрасіла да сябе да сліў, яблыкаў... Так і завязалася паміж імі сяброўства.

— У мяне тады яшчэ труссы докарматыўныя былі, дык я дзецям іх з сабой у інтэрнат давала пагуляць, — узгадвае бабуля. — Таму, калі мне прапанавалі прыходзіць у школу, дапамагаць дзецям, я нават не сумнявалася... Калі прыйшла сюды ў першы дзень — усё ж хвалілася. Думала: «Як яны прымуць мяне».

Адна справа на вуліцы сустраць, іншае — прыйсці на іх тэрыторыю. Зараз ужо зрабіліся. Тэлефануюць мне і просяць: «Можа, аладкі напачом?» І іду... А мне і не цяжка, хай пачастуюцца! Памятаю, як збіраліся бліны п'ячы, дык адзін замест алей у патаўню вады наліў. Восць потым рагаталі!

Былае, з'ядуць усё варэнне, што рабіць? Дык яны ўжо ведаюць, каму тэлефанаваць (*смяецца*). Але ўсё ж такое радка здараецца. Ім тут прадукты выдаюць, усяго хапае!

Сама я ўжо прывязалася да іх. Часта тут бываю, ведаю іх праблемы, перажыванні...

Андрэй, Улад і Юрась упэўнены, што іх «бабуля» — чалавек асаблівы!

— А дзеці нас інтэрнатам навучылі карыстацца, зараз і ў нас электронная пошта ёсць. Перапісваемся!

— Тут ёсць і швейная машына, так што я часам шую! Восць паглядзеце, нават выстава ёсць, там і фартушкі, і хусткі. Вязанню таксама дзядей вучу. Многія сабе тут такія шалкі зязалі, любата! А мая ўлюбёнка, Віка, навучылася вязаць нават на «відэльцах». Вой, і не простая гэта справа! А яна змагла... У яе сапраўдны талент!

— А як жа чуткі? — не вытрымала я. — Кажуць, што сіроты — дзеці складаныя, амаль усе паўтароць лёс сваё бацькоў!

— Слакойна, толькі спакойна! — загаварыла ізноў Людміла Васільеўна. — Я на прафесіі педагог і з дзецьмі-сіротамі працавала. Так, дзеці не простыя... Дзядушкіна Ніна сціпла паспрабавала ўступіцца за сірот: маўляў, не ўсе такія «нядобрая», і не верыць яна, што справа ў генях. Таму што, тады не было б сярод «хатніх» (так сіроты называюць дзядей, якія растуць у сям'ях) тых жа п'ячкі, наркаманаў і злачыніцаў! Але бабулі ўжо адлучы смак і сталі распавядаць пра сваё жыццё, прыводзіць прыклады...

— Добра, — паспрабавала я падвесці вынік іх апаведу. — Што ж вы абедзве тут робіце — гэта ж інтэрнат для дзядей-сірот, якіх вы крытыкуеце?..

Бабулі пераглынуліся і здзіўлена паглядзелі на мяне.

— Дык мы ж не пра гэтых сірот! Тут у нас іншыя дзеці! Нашы дзеці такія таленавітыя, вясёлыя і разумныя! Вы ведаеце, што шэсць нашых выпускнікоў паступілі ў вышэйшыя навучальныя установы!

І сталі бабулі распавядаць пра таленты дзядей менавіта гэтага інтэрната. Называлі іх імёны, наперабой апісваючы добрыя якасці кожнага. А пасля доўгіх натхнёных расказаў вырашылі праспяваць мне гімн клуба.

Ужо па дарозе дахаты Наталля Іванаўна распавядала мне, як насамрэч бабулі перажываюць за гэтых дзядей. Так, магчыма, гэтыя бабулі (як, у прынцыпе, і дзеці) вельмі эмацыянальныя, але яны адкрытыя і шчырыя.

І дзеці гэта адчуваюць і вельмі ўдзячныя ім за клопат. Сіроты не заўсёды могуць аддзячыць матэрыяльнымі падарункамі, але затое яны наведваюць школу ўваўсю і ляркі... А гэта для пачылога чалавечка нямыла! Асабліва калі родныя дзеці далёка. Ва ўсіх сэнсах гэтага слова.

І так даўна, што менавіта ў школе-інтэрнаце для дзядей сірот гэтыя два пакаленні змаглі навучыцца чуць адзін аднаго і дапамагаць.

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ.

ЛЮДЗІ ПАДЗІЯМІЕЛІЯ

Навошта Андрэй пакінуў чатырохпакаёвую кватэру і пасяліўся на цеплатрасе?

Гэтая гісторыя магла б мець звычайны сцэнарый. 24-гадовы Андрэй, малодшы сын у сям'і Раісы, мог бы шчасліва жыць з маці ў чатырохпакаёвай кватэры на вуліцы Прытыцкага ў Мінску. Завесці сваю сям'ю або атрымаць асалоду ад халасцяцкага жыцця, як робяць яго многія ягонагодкі, якія, дарэчы, маглі б нават пазайздросціць шыноўнай жыллошчы ў сталіцы. Андрэй выбраў іншы варыянт: сышоў з дома і пасяліўся на цеплатрасе разам з бамжамі.

...8 гадзін раніцы, на вуліцы цёмна. Мароз — каля мінус 20. Разам з міліцыянерамі накіроўваемся на пусты, пад якой праходзіць цеплатраса. Раіса высветліла, дзе зараз жыве сын, і просяць накіраваць яго ў ЛПП. Яна абяцае паказаць люку, у якой і жыве «Пушкіна» (пад гэтым прозвішчам, дадзеным Андрэю за знешняе падобнасства з вялікім пазям, яго і ведаюць наваколныя бамжы і прыёмшчыкі другасіравіны). Ідзем раніцай, каб застаць Андрэя «дома». Абыходзім аўтамобільную стаянку пад бадзёры брэх сабак, якія яе ахоўваюць. На пусты вядзе добра пратантаная сцяжка — дзіўна, што і пусты ў гараджан карыстаюцца папулярнасцю.

Па дарозе адзін з міліцыянераў узгадвае, як на гэтай цеплатрасе некалькі гадоў таму знайшлі шпілет:

— У міліцыю патэлефанавалі бацькі падлетка. Ён на цеплатрасе залез у трубу і на нешта наткнуўся, працягнуў метраў 50

да выхаду з трубы. Мы прыехалі і дасталі паўзгнілую куртку, з якой звісалі косці — шпілетавы труп.

— Андрэй, выхоць, дай на цябе хоць паглядзець, — падышоўшы да пацярпелага люка, гаворыць Раіса. — Гэта мама ў гасці зайшла.

Праз нейкі час з люка ў майці «калкагалічы» высоўваецца «Пушкіна». Бачыць не толькі маці, але і міліцыянераў.

— Паехаў, — камандуюць яму міліцыянеры.

— Зараз апрануся... Як ты мне надакучыла, су... — апошняе рэпліка была ў бок маці.

Андрэй зноў знае ў люку. У гэтай «кватэры» разам з ім жыве яго сяброўка Тана — жанчына «за 30» ці «за 40» — ніхто дакладна скажаць не бярэцца. Раіса расказвае, што некалькі гадоў таму фанавая ёй і пытаюць, ці прыме яго маці разам з Таняй.

— Цябе заўсёды прыму, а Тана тваё і бачыць не хачу. Толькі прывядзці — атрымае па мордзе, — Раіса і цяпер не стрымлівае эмоцый у дачыненні да «явесткі». Кажы, што Андрэй некалькі разоў казаў, што Тана цяжарная. Магчыма, іграў, каб разжаліць маці. Але калі ж не...

Таня з люка так і не паказалася. Андрэй апрануў куртку і крочыць з намі да машыны.

— Мне падабаецца, — коротка адказвае на пытанне «Навошта ты тут?», даючы зразумець, што больш размаўляць не будзе.

Каб трапіць у ЛПП, трэба прайсці медкамісію. На медкамісію прадставіць шэраг аналізаў. Найперш «Пушкіна» вязуць рабіць флюараграфію. Затым — у скруна-венералагічны дыспансэр. У Андрэя — сціпілі і педыкулёў. Калі з першым у ЛПП

зямлёй тэмпература дзядуючы гарачай трубе — каля +30. У любое надвор'е не замерзне. Тут Андрэй начуе, а днём ходзіць на працу. Нейкі час, паводле звестак Раісы, ён працаваў на рынку грузчыкам, потым дапамагаў дворнічыце, якая дзялілася з ім невялікай сумай. Потым Андрэй з дворнічыхай не падыяліў грошы, і яна агрэла яго шуфлем. З таго часу Раіса не ведае, як зарабляе сын.

— Андрэй, выхоць, дай на цябе хоць паглядзець, — падышоўшы да пацярпелага люка, гаворыць Раіса. — Гэта мама ў гасці зайшла.

Праз нейкі час з люка ў майці «калкагалічы» высоўваецца «Пушкіна». Бачыць не толькі маці, але і міліцыянераў.

— Паехаў, — камандуюць яму міліцыянеры.

— Зараз апрануся... Як ты мне надакучыла, су... — апошняе рэпліка была ў бок маці.

Андрэй зноў знае ў люку. У гэтай «кватэры» разам з ім жыве яго сяброўка Тана — жанчына «за 30» ці «за 40» — ніхто дакладна скажаць не бярэцца. Раіса расказвае, што некалькі гадоў таму фанавая ёй і пытаюць, ці прыме яго маці разам з Таняй.

— Цябе заўсёды прыму, а Тана тваё і бачыць не хачу. Толькі прывядзці — атрымае па мордзе, — Раіса і цяпер не стрымлівае эмоцый у дачыненні да «явесткі». Кажы, што Андрэй некалькі разоў казаў, што Тана цяжарная. Магчыма, іграў, каб разжаліць маці. Але калі ж не...

Таня з люка так і не паказалася. Андрэй апрануў куртку і крочыць з намі да машыны.

— Мне падабаецца, — коротка адказвае на пытанне «Навошта ты тут?», даючы зразумець, што больш размаўляць не будзе.

Каб трапіць у ЛПП, трэба прайсці медкамісію. На медкамісію прадставіць шэраг аналізаў. Найперш «Пушкіна» вязуць рабіць флюараграфію. Затым — у скруна-венералагічны дыспансэр. У Андрэя — сціпілі і педыкулёў. Калі з першым у ЛПП

Я ў думках кажу, што я вячкая і пацукі мяне не з'ядуць, і таму прымушаю сябе ступіць на левыя, якая вядзе ўніз люка. У дзённым святле, якое падае зверху, бачу куртку, расцеленую на зямлі побач з вялізнай трубой, мноства пластыкавых бутэлек, пустых і напоўненых нейкай каларовай вадкасцю (і пры гэтым — ніводнай шпільняй бутэлек), старыя мужчынскія чаравікі, разварот «Частнога дэфектыва», іншыя газеты, пластыкавыя пакеты. На самой трубе — зноў адзённае, блакітныя махровыя ручнікі, праўда, вельмі брудныя... Нясмыслены пацукіны піск прымушае ўвесь час круціць галавой і

азірацца. Раптам бакавым зрокам заўважаю нейкі рух... Чорт, гэта прусакі поўзаюць побач з бутэлямі. Я не вытрымліваю і хвілінкі і падымаюся наверх.

— Спалохаў мя «Пушкіна» і яго кампанія ранішнім візітам. Здаецца, яны тут больш і не з'яўляліся, калі меркаваць па адсутнасці слядоў, — робяць высновы супрацоўнікі міліцыі, што суправаджаюць мяне.

На гэты раз «Пушкіну» пацешыла. Да таго часу, пакуль маці не знойдзе чарговае месца яго пражывання і не прывядзе туды міліцыянераў.

Алена АУЧЫНІКАВА
Фота аўтара.

КАМПЕТАНТНА

Аляксандр ЛАСТОЎСКІ, начальнік аддзела інфармацыі і грамадскіх сувязяў ГУС Мінгарвыканкама:

— У Мінску ёсць Дом начнога знаходжання, дзе людзі без пэўнага месца жыхарства могуць паесці, атрымаць адзенне, пераначаваць і перажыць цяжка ўмовы надвор'я. Там ім дапамагаюць вярнуцца ў грамадства, аформіць страчаныя дакументы. Раней тыя ж функцыі выконваў прыёмнік-размеркавальнік на вуліцы Акрэсціна. Іх там таксама адмывалі, кармілі і ўручалі пашпарт. У функцыі міліцыі ўваходзіць і дапамога па працуадакаванні асоб, абавязаных да ўплаты сродкаў на ўтрыманне дзядей, якія знаходзяцца да дзяржзабеспячэнні (згодна з Дэкрэтам № 18), і такіх таксама нямыла сярод асоб, якія вядуць бадзжныя люд жыцця.

Безумоўна, людзі без пэўнага месца жыхарства — сацыяльна неабяспечная катэгорыя, сільная да крадзяжоў, разбояў, рабаўніцтваў і іншых злачынстваў. Аднак далёка не ўсіх ідаецца вярнуць у грамадства. Людзі атрымліваюць пашпарт, нават знаходзяць працу, а ў нейкі момант вяртаюцца да старога. На жаль, гэта катэгорыя людзей, якія хочучы жыць у грамадстве, але быць вольнымі ад яго законаў. Таму і падлічыць хоць бы прыблізна лік грамадзян, якія вядуць бадзжныя люд жыцця, складана: хтосьці з іх вяртаецца да нармальнага жыцця праз сацыяльныя установы (дом начнога знаходжання, дом міласэрнасці), а хтосьці, наадварот, з-за праблем ці афер з кватэрай, злоўжывання алкаголем прыходзіць да бадзжыніцтва.

